

**UCHWAŁA NR XXXIII/377/21
RADY GMINY ZABIERZÓW**

z dnia 26 listopada 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Gminy Zabierzów na lata 2022-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. w Dz. U. z 2021 r., poz. 1372, ze zm.) w związku z art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. w Dz. U. z 2020 r., poz. 1876, ze zm.) Rada Gminy Zabierzów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zabierzów na lata 2022-2026 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zabierzów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 roku.

Załącznik do uchwały Nr XXXIII/377/21
Rady Gminy Zabierzów
z dnia 26 listopada 2021 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH DLA GMINY ZABIERZÓW
NA LATA 2022-2026**

SPIS TREŚCI	strona
Wprowadzenie	3
1. Odniesienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zabierzów do podstawowych dokumentów planistycznych gminy, powiatu i województwa	5
1.1. Powiązania ze Strategią Rozwoju Gminy Zabierzów do roku 2030	5
1.2. Powiązania ze Strategii Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2021-2030 „Powiat Krakowski 2030”	6
1.3. Powiązania ze Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krakowskim na lata 2021-2026	6
1.4. Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2021-2030	8
2. Diagnoza uwarunkowań społeczno-gospodarczych gminy Zabierzów	10
2.1. Warunki geograficzne i gospodarcze	10
2.2. Dochody i wydatki gminy Zabierzów	12
2.3. Zagadnienia demograficzne i poziom życia mieszkańców	12
2.4. Problemy społecznej mieszkańców gminy Zabierzów w świetle Ustawy o pomocy społecznej	13
2.5. Struktura świadczeń pomocy społecznej	16
2.6. Zasoby infrastruktury społecznej	19
3. Analiza SWOT	22
4. Metodyka pracy nad Strategią	24
5. Główne obszary problemowe w zakresie życia społecznego na terenie gminy Zabierzów	24
6. Kierunki interwencji w zidentyfikowanych obszarach problemowych	26
7. Misja i wizja gminy Zabierzów dla obszaru problemów społecznych	27
8. Struktura celów Strategii	28
9. Siatka celów i działań społecznych	35
10. Ramy finansowe Strategii	48
11. Wdrażanie Strategii	48
12. Monitoring i ewaluacja podejmowanych działań	51
13. Spodziewanie efekty realizacji Strategii i prognoza zmian w zakresie problemów społecznych	63

WPROWADZENIE

Jednym z podstawowych narzędzi realizowania długofalowej polityki społecznej na poziomie lokalnym jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Jej zadaniem jest wyznaczenie skoordynowanych działań lokalnych podmiotów ukierunkowanych na ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych powodujących wykluczenie społeczne grup lub jednostek danej społeczności¹. W realizacji zadań długofalowej polityki społecznej niezbędne jest określenie celów, konkretnych działań i możliwości ich finansowania.

Opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie jest zadaniem obowiązkowym, wynikającym wprost z przepisów ustawy o pomocy społecznej, która równocześnie wyznacza zakres rzeczowy tego opracowania². Strategia zawierać powinna diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określać cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, jak również sposoby realizacji strategii, jej ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań.

Zagadnienia ujęte w strategii muszą odpowiadać zadaniom nałożonym na gminę ustawą o samorządzie gminnym. W zakresie polityki społecznej³ są to m.in. sprawy: pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, polityki prorodzinnej, współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych. Ustawa o samorządzie gminnym w sposób bardzo ogólny wskazuje zakres zadań społecznych, szczegółowo obowiązki gminy wynikają z przepisów szczególnych:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 111 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r., poz. 2407 z późn. zm.)

¹ M. Klimek, Strategia rozwiązywania problemów społecznych jako narzędzie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, *Studia Politicae Universitatis Silesiensis* 9, 196 -204 s. 197, kolekcja cyfrowa bazhum.muzhp.pl z dnia 10.07.2021.

² Art. 16b ust.1 ustawy o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.).

³ Art. 7ust.1. ustawy o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.).

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2020 r., Nr 43, poz. 176 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r., poz. 573 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2021 r., poz. 1100 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

Zaproponowane w dokumencie strategicznym działania uwzględniają kompetencje i obowiązki nałożone na gminę powyższymi przepisami prawa.

Cechą myślenia strategicznego jest długookresowa perspektywa czasu pozwalająca osiągnąć wyznaczone cele. Jakkolwiek niniejsza strategia dotyczy obszaru problemów społecznych, to dla swej skuteczności musi odnosić się do szerszej perspektywy całej polityki społecznej gminy. Planowane w tym dokumencie sposoby rozwiązywania problemów społecznych powinny zatem być zbieżne z ogólnymi kierunkami interwencji, określonymi w innych dokumentach planistycznych w szczególności w Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów do 2030 r.⁴, Strategii Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2021-2030 „Powiat Krakowski 2030⁵”, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krakowskim na lata 2021-2026 oraz Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”⁶.

⁴ Uchwała nr XXIX/324/21 Rady Gminy Zabierzów z dnia 25 czerwca 2021 r.

⁵ Uchwała nr XXV/291/2020 Rady Powiatu w Krakowie z dnia 25 listopada 2020 r.

⁶ Uchwała nr XXXI/422/2020 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r.

1. Odniesienia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zabierzów do podstawowych dokumentów planistycznych gminy, powiatu i województwa

1.1. Powiązania ze Strategią Rozwoju Gminy Zabierzów do roku 2030⁷.

Dokument określa główne kierunki (domeny) rozwoju gminy pod względem gospodarczym, środowiskowym i społecznym. Szczegółowa analiza silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w tych obszarach pozwoliła na określenie celu głównego będącego aspiracją rozwojową gminy podejmującej mądry i odpowiedzialny rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny odczuwalny przez mieszkańców. Ważnym elementem tego rozwoju jest prowadzenie tych działań z poszanowaniem przyrody.

Tak rozbudowana misja rozwoju gminy pozwoliła na wyodrębnienie 3 obszarów (domen) rozwoju.

I Środowisko przede wszystkim

- a) Ochrona środowiska naturalnego gminy
- b) Przeciwdziałanie zmianom klimatu i działania adaptacyjne
- c) Zdrowi i ekologicznie świadomi mieszkańcy

II Stąd wszędzie blisko – gmina Zabierzów dostępna i dobrze skomunikowana

- a) Bezpieczny i efektywny system komunikacji publicznej w gminie Zabierzów
- b) Nowoczesna administracja, dostępna gmina
- c) Skuteczna, wspierająca rozwój gminy współpraca ponad lokalną

III Inspirujące miejsce do życia – gmina Zabierzów zapewniająca komfortową przestrzeń do nauki, wypoczynku i rozwijania pasji

- a) Nowoczesna oferta kulturalna w zasięgu ręki
- b) Bezpieczne i przyjazne przestrzenie publiczne sprzyjające aktywności mieszkańców
- c) Dobre warunki rozwoju mądrego i zaangażowanego młodego pokolenia oraz dbałość o potrzeby seniorów.

⁷ Załącznik do uchwały nr XXIX/324/21 Rady Gminy Zabierzów z dnia 25 czerwca 2021 r.

1.2. Powiązania ze Strategii Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2021-2030 „Powiat Krakowski 2030”⁸

W strategii rozwoju powiatu krakowskiego problematyka społeczna uwzględniona została o obszarze 5.1. – Społeczeństwo. Szczegółowa analiza mocnych i słabych stron oraz wskazanie szans i zagrożeń występujących w tym obszarze pozwoliły na opracowanie celów strategicznych:

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie systemu świadczenia usług pomocy społecznej i usług zdrowotnych poprzez:

- a) Rozwój infrastruktury oraz usług zdrowotnych i usług pomocy społecznej dla osób wymagających wsparcia
- b) Doskonalenie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Cel strategiczny 2. Kształtowanie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego powiatu krakowskiego poprzez:

- a) Kształtowanie warunków rozwoju kapitału społecznego
- b) Wspieranie i upowszechnianie działań w zakresie kultury i sportu
- c) Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

1.3. Powiązania ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krakowskim na lata 2021-2026

W strategii rozwiązywania problemów społecznych dla powiatu krakowskiego jako priorytetowe wskazano następujące obszary działania:

- I. System wsparcia dzieci i rodziny
- II. Przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami i przemocą
- III. Zasoby instytucjonalne i kadry służb społecznych
- IV. Osoby niepełnosprawne oraz starsze

W dokumencie zawarto cele strategiczne i operacyjne dla wyżej wymienionych obszarów.

I System wsparcia dzieci i rodziny

Cel strategiczny 1 Wzmocnienie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej

- a) Cel operacyjny 1: Rozwój systemu pieczy zastępczej poprzez poprawę jakości świadczonych usług i poszerzenie kanałów przekazywania informacji

⁸ Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2021 r., poz. 411.

- b) Cel operacyjny 2. Wsparcie osób usamodzielniających się oraz pomoc w planowaniu kariery zawodowej poprzez dostosowanie kwalifikacji do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy
- c) Cel operacyjny 3. Poprawa warunków rozwoju rodzin w procesie wychowania dzieci i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i poradnictwa.
- d) Cel operacyjny 4. Zapewnienie pomocy w sytuacjach trudnych poprzez doskonalenie systemu wspierania rodziny
- e) Cel operacyjny 5. Rozwój infrastruktury dotyczącej bazy lokalowej, włączając dostosowanie jej do pełnienia założonych funkcji
- f) Cel operacyjny 6. Współpraca i wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych.

II Przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami i przemocą

Cel strategiczny: Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie powiatu

- a) Cel operacyjny 1. Wspieranie rozwoju podmiotów udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie lub uzależnieniami, a także nawiązywanie oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy podmiotami
- b) Cel operacyjny 2. Rozwój i promocja usług związanych ze wsparciem osób uzależnionych
- c) Cel operacyjny 3. Badanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i uzależnienia oraz skuteczności działań pomocowych a także upowszechnianie informacji na temat tych zjawisk i możliwości udzielenia wsparcia.

III Zasoby instytucjonalne i kadry służb społecznych

Cel strategiczny: Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych (w tym ich dostępności), a także rozszerzanie świadczonych usług oraz rozwój i wsparcie kadr instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą społeczną.

- a. Cel operacyjny 1. Rozwój usług instytucjonalnych
- b. Cel operacyjny 2. Rozwój i wsparcie kadry placówek świadczących usługi społeczne, a także promowanie idei wolontariatu wśród społeczeństwa
- c. Cel operacyjny 3. Rozwój infrastruktury oraz zwiększanie dostępności placówek świadczących usługi społeczne

IV Osoby niepełnosprawne oraz starsze

Cel strategiczny: Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie powiatu krakowskiego

- a. Cel operacyjny 1. Rozwój bazy lokalowej i placówek umożliwiających skuteczną

pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym

- b. Cel operacyjny 2. Zwiększenie poziomu aktywizacji i skuteczności rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych
- c. Cel operacyjny 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych
- d. Cel operacyjny 4. Tworzenie miejsc oraz podmiotów służących aktywizacji, integracji i wsparcia osób w wieku senioralnym
- e. Cel operacyjny 5. Zwiększenie współpracy podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz starszych z powiatu krakowskiego
- f. Cel operacyjny 6. Wsparcie środowiskowe i pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom.

Cele i działania zapisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krakowskim na lata 2021 -2026 wskazują główny kierunek jakim jest realizacja celu nadrzędnego, którym jest rozwój systemu wsparcia społecznego umożliwiający skuteczną pomoc mieszkańcom powiatu krakowskiego.

1.4. Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2021-2030⁹

Dokument zakłada zrównoważony rozwój Małopolski w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym. Takie założenie pozwala na wyodrębnienie głównych kierunków polityki rozwoju skierowanej do mieszkańców województwa. W obszarze I „Małopolskie” zwrócono szczególną uwagę na następujące aspekty życia społecznego:

Małopolskie rodziny

- a) Wyrównywanie szans rozwojowych
- b) Działania skierowane do seniorów
- c) Wsparcie nieformalnych opiekunów wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu
- d) Poprawa warunków pracy i prestiżu służb pomocy i integracji społecznej

Opieka zdrowotna

- a) Edukacja zdrowotna i działania profilaktyczne w celu zapobiegania niepełnosprawności
- b) Edukacja i doskonalenie kadr medycznych
- c) Dostosowanie profilu różnorodnych świadczeń medycznych do potrzeb starzejącego się

⁹ Uchwała nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030.

społeczeństwa

- d) Poprawa dostępności i poziomu świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej oraz ambulatoryjnej opieki specjalistycznej
- e) Zapewnienie wysokiej jakości usług leczenia szpitalnego
- f) Rozwój usług opieki długoterminowej
- g) Kształtowanie postaw i nawyków zwiększających bezpieczeństwo zdrowotne
- h) Rozwój profesjonalnej pomocy w sferze zdrowia psychicznego
- i) Wdrażanie systemowych rozwiązań sprzyjających współpracy między podmiotami świadczącymi usługi zdrowotne
- j) Inwestowanie w infrastrukturę i programy badawczo rozwojowe.

Bezpieczeństwo

- a) Budowanie świadomości społecznej wobec sytuacji kryzysowych, unikania zagrożeń oraz reagowania w przypadku ich wystąpienia
- b) Bezpieczeństwo sanitarno-epidemiologiczne
- c) Współpraca służb.

Sport i rekreacja

- a) Rozbudowa oraz modernizacja ogólnodostępnej bazy sportowo rekreacyjnej w tym infrastruktury przyszkolnej
- b) Zapewnienie atrakcyjnej oferty sportowej i rekreacyjnej zachęcającej mieszkańców do uprawiania aktywności fizycznej
- c) Wsparcie dla działań organizacji pozarządowych
- d) Kształcenie i doskonalenie wykwalifikowanej kadry trenersko-instruktorskiej
- e) Poprawa dostępności sportowej infrastruktury treningowo-widowiskowej
- f) Organizacja imprez sportowych o zasięgu krajowym oraz międzynarodowym.

Kultura i dziedzictwo

- a) Rozwój programów edukacyjnych dedykowanych różnym grupom odbiorców realizowanych w oparciu o potencjał sektora kultury
- b) Zachowanie i budowa tożsamości Małopolan w oparciu o tradycję i duchowość miejsca z jednoczesnym wykorzystaniem potencjału innowacji.

Edukacja

- a) Przejście od modelu kształcenia wiedzy do kształcenia kompetencji w tym kompetencji uniwersalnych
- b) Doskonalenie systemu kształcenia nauczycieli na wszystkich poziomach kształcenia
- c) Podniesienie jakości przygotowania praktycznego do podejmowania pracy w zawodach

deficytowych

- d) Poprawa zdolności placówek edukacyjnych do efektywnego korzystania z technologii cyfrowych
- e) Uwzględnienie w edukacji indywidualnych potrzeb uczniów
- f) Promocja korzyści z uczenia się przez całe życie.

Rynek pracy

- a) Wsparcie osób z deficytami w zakresie kompetencji społeczno-zawodowych poszukującej lepszej jakości zatrudnienia
- b) Poprawa mobilności zawodowej oraz przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy
- c) Poprawa dostępności i kompleksowości wsparcia udzielanego poprzez podmioty realizujące usługi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem
- d) Wdrażanie rozwiązań z zakresu zarządzania wiekiem i kompetencjami pracowników
- e) Projekty ułatwiające godzenie pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi
- f) Prowadzenie kompleksowych i skoordynowanych działań w zakresie doradztwa i poradnictwa zawodowego obejmującego wszystkie poziomy edukacji i etapy życia
- g) Zwiększanie efektywności działania służb zatrudnienia.

2. Diagnoza uwarunkowań społeczno-gospodarczych gminy Zabierzów

2.1. Warunki geograficzne i gospodarcze

Gmina Zabierzów jest jedną z 17 gmin powiatu krakowskiego, usytuowaną w północno-wschodniej części województwa małopolskiego. Jak wynika z wielu analiz statystycznych gmina zajmuje wysoką pozycję w rankingach gospodarczych i społecznych powiatu i województwa. Walory geograficzno-przyrodnicze terytorium gminy, bliskie sąsiedztwo metropolii krakowskiej, rozbudowana infrastruktura drogowa, kanalizacyjna, gazowa, energetyczna, od dawna wpływają na możliwości rozwojowe i gospodarcze gminy przyciągając inwestorów i coraz to nowych mieszkańców z pobliskiego Krakowa i okolic. Gmina Zabierzów zajmuje obszar 99,4 km², administracyjnie podzielona jest na 23 miejscowości. Obszar ten stanowi 8,1% powierzchni powiatu krakowskiego z 9,9% jego ludności. W 2019 roku zarejestrowano 527 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 255 wymeldowań. Saldo migracji

uzupełnia 8 zameldowań z zagranicy - wynosiło ono dla gminy Zabierzów 280¹⁰.

Na terenie gminy usytuowany jest ważny, nie tylko dla samej gminy, ale i dla całego regionu, węzeł komunikacyjny: Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków – Balice, wjazd na autostradę A4 oraz linia kolejowa E30 stanowiąca fragment III Paneuropejskiego Korytarza Terytorialnego łączącego Niemcy, Polskę i Ukrainę. Na terenie gminy Zabierzów zlokalizowane są przystanki kolejowe umożliwiające mieszkańcom szybką komunikację z Krakowem oraz z miastami na terenie województwa śląskiego¹¹. Korzystne warunki społeczno-geograficzne pozwalają na rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy.

Z analiz GUS wynika również, że w roku 2019 na 1 tys. mieszkańców prawie połowa (438) znajduje zatrudnienie w podmiotach gospodarczych (średnia dla powiatu wynosi 198). Poza przedsiębiorstwami prywatnymi na terenie gminy usytuowanych jest szereg instytucji publicznych, takich jak instytucje pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, zdrowia, administracji publicznej – warunki te przekładają się na lokalne możliwości zatrudnienia mieszkańców. Różnorodność miejsc pracy odzwierciedla stopa bezrobocia, która w roku 2019 wynosiła 3,3% ogółu mieszkańców, natomiast w roku 2020 – 4,9%¹².

Gmina od dawna utraciła rolniczy charakter, wśród podmiotów gospodarki narodowej działających w gminie tylko ok 1% stanowią podmioty w sektorze rolniczym, dominuje branża przemysłowa i budowlana.

Kategoria	Gmina 2019	Powiat 2019
Ogółem	3019	28069
W tym: w sektorze rolniczym	33	329
w sektorze przemysłowym	361	3182
w sektorze budowlanym	322	3899
na 10 tys. ludności	1193	1045
Osoby prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	837	892

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2019r.
Opracowanie własne na podstawie danych GUS¹³.

¹⁰ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zabierzow z dnia 31.08.2021.

¹¹ <http://www.ec.europa.eu> z dnia 28.06.2021.

¹² www.polskawliczbach.pl/gmina_Zabierzow z dnia 31.08.2021.

¹³ Tamże.

2.2. Dochody i wydatki gminy Zabierzów

Pod względem wielkości budżetu gmina Zabierzów zajmuje drugą lokatę w powiecie oraz siódmą w województwie małopolskim¹⁴. Wśród dochodów najwięcej środków pochodzi z podatków od osób prawnych i osób fizycznych, zaś największe wydatki gmina ponosi na działalność oświatową (30,7% budżetu w roku 2019).

Kategoria	2019	2020
Dochody ogółem	157 652 272 zł	172 606 921 zł
Wydatki ogółem (w mln)	160 705 964 zł	176 393 826 zł
Dochód na 1 mieszkańca	6 128 zł	6377,50 zł
Wydatki na 1 mieszkańca	6017,15 zł	6517,41 zł

Tabela 2. Dochody i wydatki budżetowe gminy. Opracowanie własne na podstawie danych GUS¹⁵.

2.3. Zagadnienia demograficzne i poziom życia mieszkańców.

Pod względem demograficznym społeczeństwo gminy jest relatywnie młode, średni wiek mieszkańców wynosi 40,0 lat; 62,9% mieszkańców gminy Zabierzów jest w wieku produkcyjnym, 18,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik feminizacji wynosi 106, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet.¹⁶ Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosił 59.

Ludność gminy Zabierzów¹⁷

Kategoria	2019	2020
Ludność ogółem	26708	27065
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	5133	4 571
Ludność w wieku produkcyjnym	16096	15 376
Ludność w wieku poprodukcyjnym	5477	4 498
Wskaźnik obciążenia demograficznego	59	b.d
przyrost naturalny	-17	- 17
Liczba urodzeń	238	b.d.

Tabela 3. Dane demograficzne ludności gminy Zabierzów. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

¹⁴ www.polskawliczbach.pl/gmina_Zabierzow z dnia 31.08.2021.

¹⁵ tamże; dane za 2015 pochodzą ze sprawozdania z wykonania budżetu źródło: <http://bip.malopolska.pl/ugzabierzow/Article/get/id,1206655.html>.

¹⁶ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zabierzow z dnia 31.08.2021.

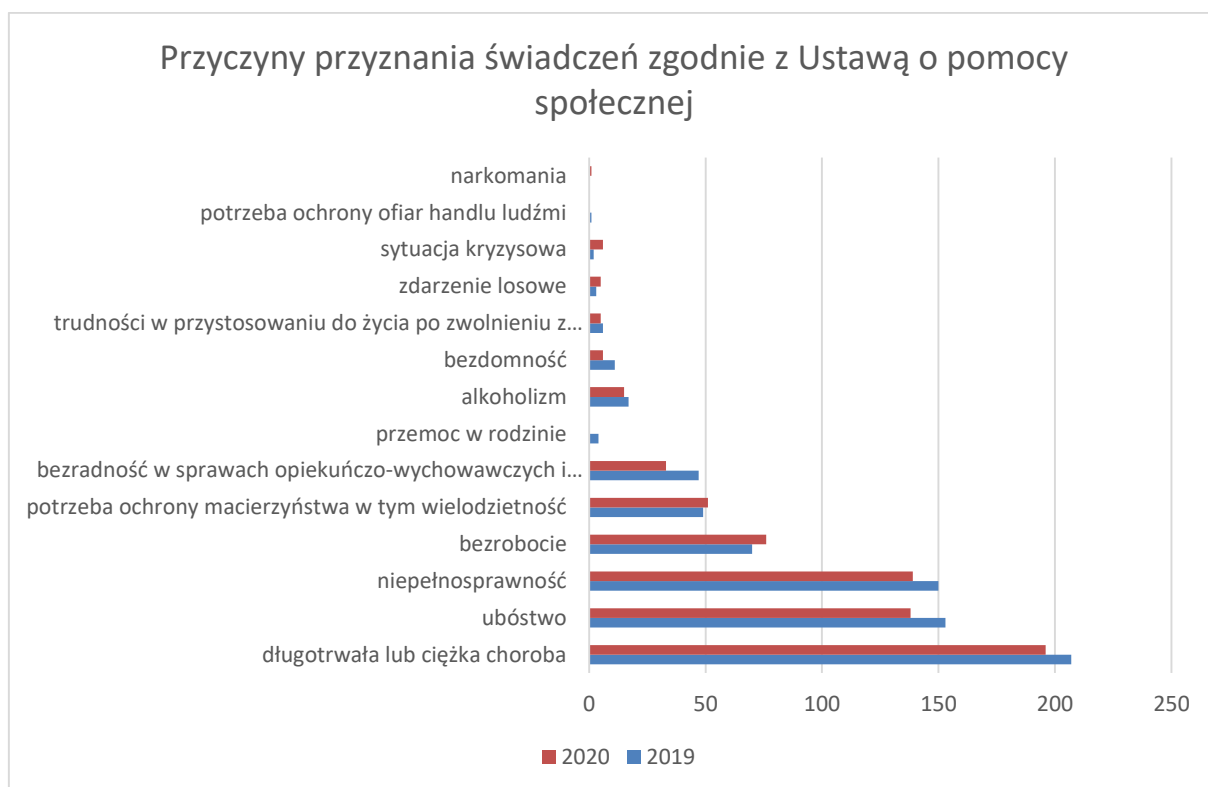
¹⁷ www.polskawliczbach.pl z dnia 31.08.2021.

Warunki mieszkaniowe ludności gminy można ogólnie określić jako bardzo dobre. Ze względu na fakt, iż dominuje budownictwo jednorodzinne, ludność gminy zajmuje lokale o przeciętnej powierzchni użytkowej wynoszącej 111 m². Wysoki odsetek mieszkańców korzysta z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej odpowiednio 99,2%, 92% oraz 90,3% w roku 2019.

2.4. Problemy społeczne mieszkańców gminy Zabierzów w świetle Ustawy o pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osoby, które po wykorzystaniu wszystkich możliwości, zasobów i uprawnień, własnym staraniem nie są w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych, mogą skorzystać ze wsparcia publicznych instytucji pomocowych. Należy przyznać, iż odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Zabierzów należy do najniższych w całym województwie, a w ostatnich latach liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie nieznacznie się zmniejszyła. Co więcej przewiduje się dalszy spadek liczby osób korzystających ze środków pomocy społecznej w formie wsparcia finansowego, natomiast jak pokazują bieżące obserwacje wciąż utrzymuje się zapotrzebowanie na pomoc w formie doradztwa, pracy socjalnej i specjalistycznych porad.

Dominującą przyczyną ubiegania się o wsparcie, od kilku lat, pozostaje ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność, a więc można powiedzieć – przyczyny obiektywne. Bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego to w dalszej kolejności występujące powody, mające wpływ na stopień samodzielności w funkcjonowaniu osób i rodzin. Jak widać z poniższego wykresu, w obrębie rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej zmieniła się struktura przyczyn udzielania pomocy finansowej. Mimo iż ogólna liczba korzystających z pomocy finansowej nieznacznie się zmniejszyła, to więcej jest rodzin, gdzie dominującym problemem jest bezrobocie, długotrwała choroba i niepełnosprawność, zaś spadła liczba rodzin dotkniętych przemocą oraz tych, które nie radziły sobie w prowadzeniu gospodarstwa domowego i sprawach opiekuńczo - wychowawczych, co może być efektem udzielanego wsparcia rodzin w formie usług poradnictwa specjalistycznego, w tym pomocy asystenta rodziny.

Wykres 2. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej. Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-03 za rok 2019 i 2020¹⁸.

Odbiorcami pomocy społecznej w zakresie przedstawionym na wykresie byli mieszkańcy gminy Zabierzów zgodnie z kryteriami Ustawy o pomocy społecznej.

Grupa wiekowa	Rok 2019		Rok 2020	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Do 17 roku życia	78	71	77	78
Wiek produkcyjny	144	196	134	179
Wiek poprodukcyjny	73	30	71	33
ogółem	295	297	282	290

Tabela 4. Wiek osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Zabierzów. Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS -03 za rok 2019 i 2020

Osoby, które z powodu długotrwałej choroby i niepełnosprawności wymagają wsparcia, otrzymują przede wszystkim pomoc w formie zasiłków pieniężnych, jak również mogą liczyć na miejsce w ośrodkach dziennego pobytu – Środowiskowym Domu Samopomocy, Warsztatach Terapii Zajęciowej lub placówkach pobytu stacjonarnego, jakimi są domy

¹⁸ Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej świadczenia przyznawane są z co najmniej jednej przyczyny.

pomocy społecznej.

Uwarunkowania ekonomiczno-gospodarcze gminy korzystnie wpływają na lokalny rynek pracy. Bezrobocie w gminie od kilku lat utrzymuje się na dość niskim poziomie, na koniec 2020 r. stopa bezrobocia wynosiła 4,90 %, (5,3% w województwie). Jednak wśród klientów pomocy społecznej problem ten występuje dość często i plasuje się na 4 pozycji wśród przyczyn trudnej sytuacji.

kategoria	Gmina 2019	Powiat 2019
pracujący	11 705	55 194
Bezrobotni rejestrowani	329	3942
Procentowy udział kobiet wśród osób bezrobotnych	52,9	53,8
Procentowy udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	2,3	2,0

Tabela 5. Bezrobocie w gminie Zabierzów w roku 2019¹⁹. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności to problem prawie 45% beneficjentów pomocy w roku 2019. Wśród tej grupy są przeważnie rodziny nieradzące sobie z wypełnianiem podstawowych funkcji rodziny: opiekuńczo- wychowawczej, ekonomicznej i materialno- bytowej.

¹⁹https://krakow.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_malopolskie z dnia 30.09.2021

2.5. Struktura świadczeń z pomocy społecznej

Dominującą formą świadczeń realizowanych przez gminę są świadczenia pieniężne, co wynika z charakteru problemów społecznych i przyczyn ubiegania się o pomoc. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie Zabierzów, to w przeważającej części osoby chore, niepełnosprawne, bezrobotne oraz nieradzące sobie w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Kategoria	2019	2020
Zasiłki stałe	76	62
Zasiłki okresowe	138	127
Zasiłki celowe	373	185
Usługi opiekuńcze	39	39
Pomoc finansowa w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	356	420
Sfinansowanie posiłków w placówkach oświatowych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu	119	100

Tabela 6. Liczba rodzin, które otrzymały wsparcie w formie usług i świadczeń.
Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za rok 2019 i 2020

Osoby uprawnione mogą korzystać dodatkowo z innych form pomocy pieniężnej przewidzianych w innych przepisach poza ustawą o pomocy społecznej.

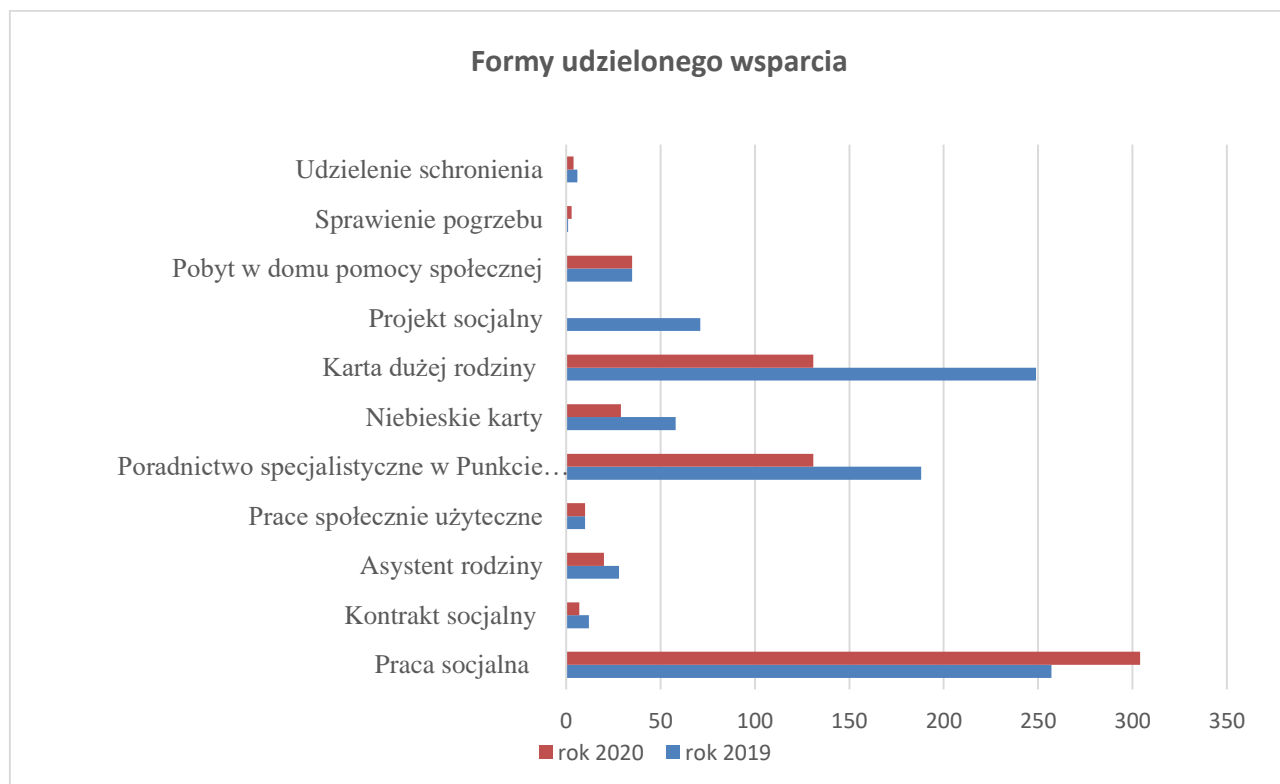
Forma świadczenia	2019	2020
Zasiłek rodziny i dodatki	10824	8415
Świadczenie alimentacyjne	41	37
Świadczenie pielęgnacyjne	778	794
Zasiłek dla opiekuna	33	24
Świadczenie wychowawcze	5654	6002
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	142	119
Dodatki mieszkaniowe	1	1
Składki społeczne dla osób pobierających świadczenie opiekuńcze	564	519
Program „Dobry Start”	2550	3594
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	76	81

Tabela 7. Liczba rodzin otrzymujących inne rodzaje świadczeń pieniężnych.
Opracowanie własne na podstawie sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej 2019 i 2020 r.*

Niezależnie od świadczeń finansowych realizowane są działania zmierzające do usamodzielnienia życiowego i ekonomicznego beneficjentów w ramach pracy socjalnej, w oparciu o kontrakt socjalny oraz działania aktywizujące osoby bezrobotne w formie prac społecznie użytecznych i pracy socjalnej pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny.

Wśród form wsparcia w ramach usług społecznych i pomocy rzeczowej głównie realizowane są: praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej, usługi asystenta rodziny i interwencja kryzysowa.

Rodziny osób z niepełnosprawnością korzystają z możliwości skierowania członka rodziny z niepełnosprawnością na pobyt dzienny do Środowiskowego Domu Samopomocy. W roku 2019 i 2020 zadanie prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy realizowała Fundacja im. Św. Brata Alberta w Radwanowicach oferując 35 miejsc. Placówka na podstawie porozumienia międzygminnego zapewnia wsparcie dla mieszkańców gmin: Zabierzów, Krzeszowice, Liszki, Czernichów, Wielka Wieś. Z tej oferty w roku 2019 korzystało 39 osób, w tym 4 przyjęte warunkowo na zastępstwo w okresie nieobecności innych uczestników. W roku 2020 do Środowiskowego Domu Samopomocy w Radwanowicach z gmin objętych Porozumieniem skierowano 35 osób oraz 6 w trybie na zastępstwo.

Wykres 2. Formy udzielonego wsparcia. Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za rok 2019 i 2020.

Rodziny mające trudności opiekuńczo - wychowawcze mogą liczyć na wsparcie asystenta rodziny. Z kolei rodziny, w których występuje przemoc domowa otrzymują specjalistyczną pomoc w ramach działalności Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w rodzinie. Członkowie rodzin wielodzietnych korzystają z Karty Dużej Rodziny, Programu „Dobry Start” oraz „Rodzina 500+” czyli świadczenia wychowawczego.

Rodzaje udzielonego wsparcia	2019	2020
Praca socjalna	257	304
Kontrakt socjalny	12	7 (dla 8 osób)
Asystent rodziny	28	20
Prace społecznie użyteczne	10	10
Poradnictwo specjalistyczne w Punkcie Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	188	131
Niebieskie karty	58	29
Karta dużej rodziny	249	131
Projekt socjalny	71	0 ²⁰
Pobyty w domu pomocy społecznej	35	35
Sprawienie pogrzebu	1	3
Udzielenie schronienia	6	4

Tabela 8. Formy udzielonego wsparcia
Opracowanie własne na podstawie sprawozdań opisowych z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabierzowie za rok 2019 i 2020

W zakresie troski o poprawę jakości powietrza gmina realizuje „Program Osłony dla osób, które przeprowadzą trwałą zmianę systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na system gazowy”, z którego w roku 2019 skorzystało 7 osób, natomiast w roku 2020 – 2 osoby. W roku 2020 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie wydał 7 zaświadczeń dla rodzin, które złożyły wiosek w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

²⁰ Z przyczyn związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid 19 w roku 2020 projekty socjalne nie były realizowane.

2.6. Zasoby infrastruktury społecznej

Infrastrukturę społeczną tworzą urzędnicy oraz instytucje użyteczności publicznej niezbędne do bezpośredniego zaspakajania potrzeb społeczeństwa umożliwiające właściwe warunki życia. Zasoby te są zorganizowane przez państwo lub inne podmioty polityki społecznej i zaspokajają potrzeby w zakresie:

- 1) Oświaty i wychowania oraz nauki
- 2) Kultury
- 3) Ochrony zdrowia i pomocy społecznej
- 4) Rekreacji i kultura fizyczna²¹.

Mając na uwadze powyższą definicję na terenie gminy Zabierzów zasoby infrastruktury społecznej w roku 2019 i 2020 przedstawia tabela.

lp	Nazwa /rodzaj/ instytucji i urzędzeń	Liczba placówek	
		2019 ²²	2020 ²³
Oświata i wychowanie oraz nauka			
1	Opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobki niepubliczne	3	3
2	Przedszkola publiczne i niepubliczne	13	13
3	Szkoły Podstawowe publiczne	8	8
4	Gimnazja publiczne (zakończenie działalności 31.08.2019 r.)	3	0
5	Szkoły podstawowe niepubliczne	4	4
6	Świetlice środowiskowe	23	23
7	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	1	1
Kultura			
1	Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów	1	1
2	Biblioteki publiczne	4	4
3	Kluby Seniora	22	22

²¹ M. Dołata; Infrastruktura społeczna jako czynnik zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w: Stowarzyszenie Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu Roczniki Naukowe tom XVI Zeszyt 5.

²² Raport o stanie gminy Zabierzów za rok 2019.

²³ Raport o stanie gminy Zabierzów za rok 2020.

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna			
1	Ośrodki zdrowia ²⁴	6	6
2	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	1	1
3	Ośrodki Wsparcia (osoby starsze)	2	2
4	Środowiskowy Dom Samopomocy	1	1
5	Placówki Wsparcia Dziennego (dzieci i młodzież)	4	4
6	Domy Pomocy Społecznej (jednostki organizacyjne pomocy społecznej Powiatu Krakowskiego)	3	3
7	Centrum Nauki i Życia Farma (organ prowadzący: fundacja Wspólnota Nadziei)	1	1
Rekreacja i kultura fizyczna			
1	Ośrodek Sportu i Rekreacji	1	1
2	Organizacje pozarządowe realizujące zadania w zakresie sportu i kultury fizycznej	22 ²⁵	22

Tabela 9. Instytucje społeczne na terenie gminy Zabierzów. Opracowanie własne.

Analiza zasobów infrastruktury społecznej gminy Zabierzów potwierdza jej dostosowanie do najważniejszych potrzeb społecznych. W Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów do roku 2030 opisane zostały możliwości dalszego rozwoju infrastruktury społecznej poprzez realizację celu „gmina Zabierzów zapewniająca komfortową przestrzeń do nauki, wypoczynku i rozwijania pasji”²⁶.

Niezmiernie ważnym elementem w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców gminy oraz w rozwiązywaniu problemów społecznych, z jakimi spotykają się mieszkańcy gminy Zabierzów jest współpraca placówek umożliwiająca interdyscyplinarne podejście do zgłaszanych problemów i trudności w życiu społecznym.

²⁴ Ofertę placówek ochrony zdrowia świadczoną w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia uzupełniają placówki prywatne świadczące usługi na terenie gminy Zabierzów.

²⁵ Organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu na podstawie zawartych umów z Gminą Zabierzów.

²⁶ Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów do 2030 r., s. 38.

Typy placówek realizujących zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej, których działalność przyczynia się do osiągnięcia celów pomocy społecznej prezentuje poniższa tabela nr 10.

TYP INSTYTUCJI	ZAKRES WSPÓŁPRACY I JEJ FORMY
Szkoły, przedszkola (pedagodzy)	Współpraca z rodzinami – organizowanie pomocy socjalnej (np. dożywianie) – pomoc pedagogiczna, organizacja czasu wolnego dzieci,
Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów	Współpraca z rodzinami – organizacja czasu wolnego i zajęć edukacyjno- rozwojowych
Biblioteka gminna wraz z filiami	Współpraca z rodzinami – oferta edukacyjno-rozwojowa
Policja (dzielnicowi)	Współpraca w ramach ZI, wymiana informacji, kontakt ze środowiskiem, interwencje środowiskowe, ochrona podczas wizji lokalnych, konsultacje w sprawie osób opuszczających zakłady karne, itp.
Powiatowy Urząd Pracy (doradcy zawodowi)	Współpraca - pomoc w zatrudnieniu, doradztwo, organizacja szkoleń zawodowych, wypłata zasiłków dla bezrobotnych,
Sądy (kuratorzy sądowi)	Współpraca - przekazywanie informacji, opieka nad rodzinami patologicznymi załatwianie spraw alimentacyjnych, ubezwłasnowolnienia, umieszczenia w ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo
Zespół Interdyscyplinarny	Współpraca z rodzinami – rozwiązywanie problemów przemocy domowej
ZOZ (lekarze, szpitale, placówki rehabilitacji)	Współpraca - wymiana informacji, pomoc w nagłych wypadkach, opieka zdrowotna, rehabilitacja
ZOS (pielęgniarki środowiskowe)	Współpraca - usługi pielęgnacyjne i zdrowotne, przekazywanie informacji o ludziach potrzebujących pomocy
Organizacje pozarządowe	Współpraca - pomoc materialna organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, rozwijanie zainteresowań, organizacja wypoczynku dla dzieci, pomoc osobom niepełnosprawnym
Kościół katolicki	Współpraca przy organizacji wolontariatu i wypoczynku dla dzieci
ZUS, KRUS	Współpraca - przekazywanie informacji, wypłata świadczeń
Placówka opiekuńczo-wychowawcza, świetlice	Współpraca z rodzinami – edukacja, opieka, wychowanie, organizacja czasu wolnego dzieci
Domy Pomocy Społecznej	Współpraca - możliwość skierowania osób wymagających na pobyt stacjonarny
Zakłady Karne	Współpraca - przekazywanie informacji o osobach opuszczających zakłady karne i ich potrzebach socjalnych
Podmioty gospodarcze	Współpraca - potencjalne miejsca zatrudnienia na terenie gminy
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności	Współpraca - orzekanie o niepełnosprawności
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych	Współpraca z rodzinami, podejmowanie interwencji w związku z nadużywaniem alkoholu w rodzinach, kierowanie na leczenie

3. Analiza SWOT

MOCNE STRONY

1. Działająca sieć różnorodnych placówek i instytucji wspierająco - pomocowych,
2. Dostępność wykwalifikowanej kadry i specjalistów w instytucjach pomocowych współpracujących w ramach działań na rzecz mieszkańców,
3. Opracowane i reallizowane programy strategicznego działania dla kluczowych obszarów problemowych w gminie,
4. Aktywnie działające organizacje pozarządowe.

SŁABE STRONY

1. Niewystarczająca podaż usług społecznych i medycznych w stosunku do potrzeb (szczególnie osób długotrwale chorych, starszych i z niepełnosprawnością),
2. Ograniczona podaż ofert pracy szczególnie dla osób z deficytami w zakresie wymogów otwartego rynku pracy,
3. Ograniczenia w zakresie transportu zbiorowego i towarzyszące trudności dojazdu,
4. Niska motywacja osób objętych pomocą do zmiany sposobu życia i brak zaangażowania w realizację procesu pomocowego,
5. Niewystarczające kompetencje życiowe i społeczne osób i rodzin objętych pomocą wynikające z obciążeń pokoleniowych,

SWOT

SZANSE

1. Korzystne położenie w pobliżu Krakowa,
2. Dostępność krajowych i europejskich programów profilaktycznych i naprawczych oraz źródeł ich finansowania,
3. Świadomość społeczności lokalnej w zakresie potrzeb osób wymagających pomocy,
4. Istniejące rozwiązania w zakresie tworzenia sieci wsparcia i rozwoju inicjatyw lokalnych,
5. Rozwój technologii informatycznych ułatwiających świadczenie szerokiej pomocy.

ZAGROŻENIA

1. Starzenie się demograficzne mieszkańców gminy,
2. Zanik więzi społecznych i rozluźnienie relacji rodzinnych (m.in. migracja),
3. Wzrost zapotrzebowania na kosztowne usługi specjalistyczne i placówki stacjonarnej opieki,
4. Brak mechanizmów zachęcających osoby bezrobotne w tym z niepełnosprawnością do aktywności zawodowej,
5. Występowanie osób i rodzin biernych życiowo o postawach roszczeniowych niezainteresowanych zmianą swojej sytuacji (zjawisko "dziedziczenia biedy").

Analiza SWOT służy nakreśleniu głównych kierunków interwencji, w ramach realizowanej strategii. Zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z przepisów ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania naprawcze powinny doprowadzić do samodzielności ekonomicznej rodzin i osób korzystających z pomocy lub poprawy ich funkcjonowania w obszarach codziennego życia. Jak wynika z analizy rozmiarów i charakteru problemów społecznych, mieszkańcy gminy wymagają wsparcia w zaspokajaniu swoich potrzeb i wypełnianiu ról społecznych, rodzinnych i zawodowych przede wszystkim z uwagi na ograniczone możliwości i deficyty osobiste. Stąd wiele propozycji pomocy zakłada aktywny udział beneficjentów w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Grupami społecznymi, które powinny być objęte oddziaływaniem pomocowym są osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, rodziny z dziećmi, osoby pozostające bez pracy, rodziny dotknięte problemami uzależnienia i przemocy. Gmina posiada różnorodne instytucje i odpowiednio wykwalifikowaną kadrę, ale zasoby te wymagają ciągłego doskonalenia technik i metod pracy z grupami dysfunkcyjnymi. Konieczne jest podejmowanie ciągłej współpracy pomiędzy instytucjami zapewni zadowalający poziom Skuteczności podejmowanych z obszaru polityki społecznej.

Jak wynika z analizy SWOT szansą dla gminy jest wielość podmiotów, szczególne uwarunkowania ekonomiczne i bliskość zasobów infrastruktury społecznej. Zatem wykorzystanie tej szansy dzięki efektywnej współpracy i koordynacji inicjatyw poszczególnych podmiotów może przyczynić się do sukcesu szczególnie w zakresie wsparcia rodziny w różnych sytuacjach życiowych.

Analizując uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne dla działań w obszarze polityki społecznej gminy można przyjąć, iż najlepszą opcją będzie eliminowanie słabych stron funkcjonowania systemu oraz budowanie jego siły przez maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów i szans sprzyjających rozwojowi. Do działań charakterystycznych dla takiej opcji należeć będą: usprawnianie organizacji, inwestowanie w utrzymanie zasobów kadrowych i lokalowych, oraz udoskonalenie i rozszerzenie już istniejącej oferty form pomocy.

4. Metodyka pracy nad strategią

Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Zabierzów została opracowana na podstawie analizy danych zastanych odnoszących się do charakterystyki sytuacji społecznej, demograficznej i gospodarczej, z uwzględnieniem uwarunkowań prawno – systemowych, określonych w podstawowych dokumentach planistycznych i programowych dla gminy, powiatu i województwa. W ramach przygotowań do opracowania Strategii odbyło się spotkanie z przedstawicielami instytucji bezpośrednio pracujących w obszarach społecznych. Ze względu na trwający nieprzerwanie od 2020 roku stan epidemii konsultacje dokumentu odbywały się także z wykorzystaniem technologii porozumiewania się na odległość. Uczestnicy konsultacji wskazali listę najistotniejszych problemów społecznych z punktu widzenia zadań instytucji i organizacji przez nich reprezentowanych. Problemy te to: dysfunkcje życia rodzinnego, bezrobocie, problemy demograficzne – starzejące się społeczeństwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba. Wyłonione zagadnienia zostały pogrupowane w obszary problemowe i oszacowane pod względem natężenia ich występowania i znaczenia dla sytuacji społecznej w gminie. Efektem pracy specjalistów oraz analizy danych było wyodrębnienie następujących obszarów priorytetowych dla strategii rozwiązywania problemów społecznych i odpowiadających im zagadnień problemowych w gminie: dysfunkcje życia rodzinnego, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba, problemy mieszkańców gminy powyżej 60 roku życia.

5. Główne obszary problemowe w zakresie życia społecznego na terenie gminy Zabierzów

Bezrobocie:

Dominujące problemy w obszarze:

- Niskie kwalifikacje zawodowe osób długotrwale bezrobotnych
- Brak motywacji do podjęcia zatrudnienia i zmiany sytuacji życiowej
- Wysokie wymagania wobec pracodawcy
- Przekazywanie modelu braku aktywności zawodowej członkom rodziny.

Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dominujące problemy w obszarze:

- Ograniczenia w funkcjonowaniu społecznym osób z niepełnosprawnością
- Niskie dochody (brak własnych dochodów)
- Utrudnienia komunikacyjne

- Ograniczony dostęp do leczenia specjalistycznego i usług specjalistycznych
- Obciążenie członków rodzin i opiekunów wynikające ze specyfiki niepełnosprawności i choroby.

Dysfunkcje życia rodzinnego

Dominujące problemy w obszarze:

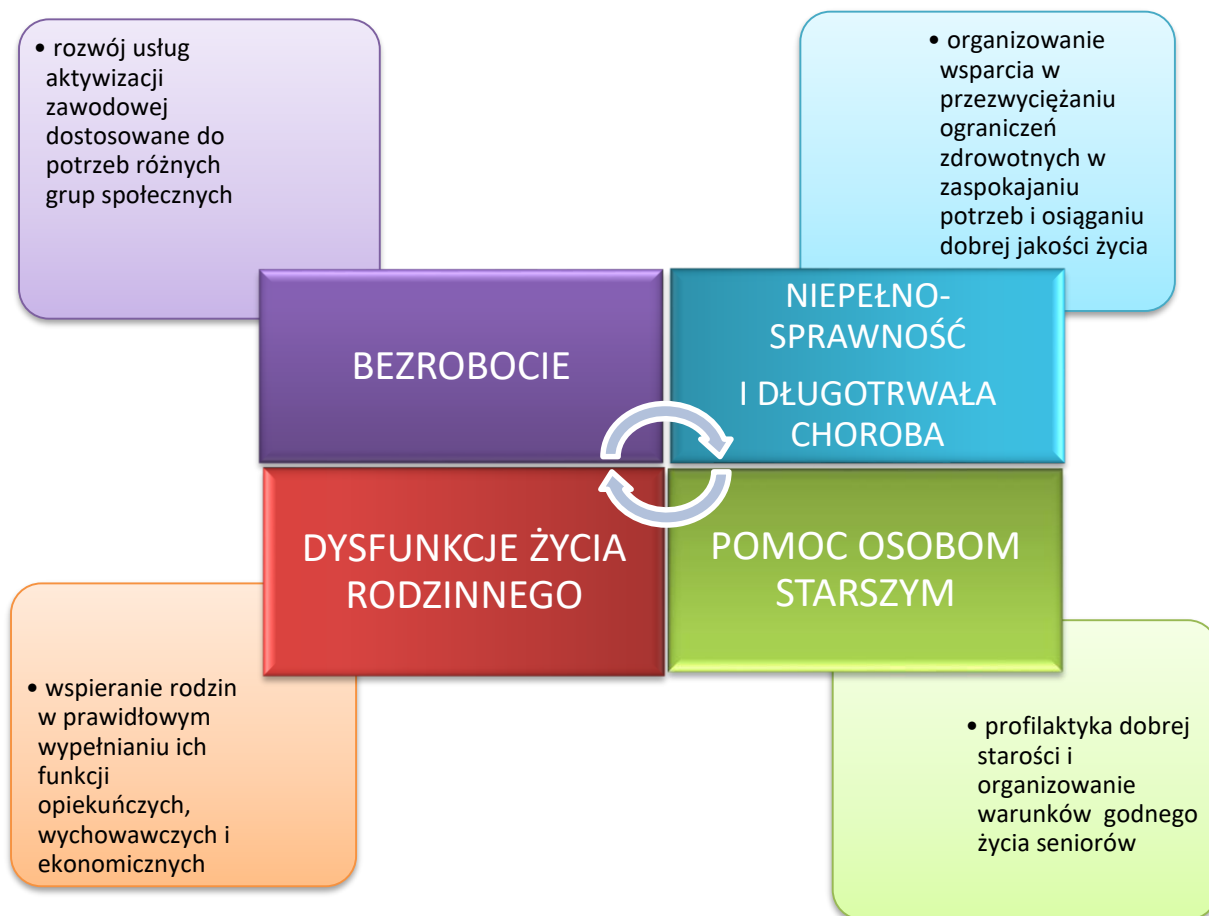
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (m. innymi w zakresie organizacyjno-finansowym)
- Brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych
- Osłabienie więzi rodzinnych i niewłaściwe wzorce rodzinne
- Alkoholizm i inne uzależnienia członków rodzin
- Przemoc w rodzinach.

Pomoc osobom starszym:

Dominujące problemy w obszarze:

- Samotność i lęk przed ludźmi
- Ograniczone dochody
- Pogarszający się stan zdrowia i możliwości komunikacyjne
- Bariery psychologiczne przed zwróceniem się o pomoc.

6. Kierunki interwencji w zidentyfikowanych obszarach problemowych:

Kierunki oddziaływania Strategii:

- Kierunek I: Rozwój usług aktywizacji zawodowej dostosowanej do potrzeb różnych grup społecznych.
- Kierunek II: Organizowanie wsparcia w przezwyciężaniu ograniczeń zdrowotnych w zaspokajaniu potrzeb i osiągnięciu dobrej jakości życia.
- Kierunek III: Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu ich funkcji opiekuńczych, wychowawczych i ekonomicznych.
- Kierunek IV: Profilaktyka dobrej starości i organizowanie warunków godnego życia seniorów.

7. Misja i wizja gminy Zabierzów dla obszaru problemów społecznych

8. Struktura celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Zabierzów

Cel szczegółowy 1.1: Wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób bezrobotnych zmierzający do podjęcia i utrzymania zatrudnienia

Działania:

- 1.1.1. Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez ich udział w działaniach Powiatowego Urzędu Pracy
- 1.1.2. Praca socjalna prowadzona na rzecz osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.

Cel szczegółowy I.2: Kształtowanie postawy aktywnego uczestnika rynku pracy wśród uczniów i osób z niskim stażem pracy

Działania:

- I.2.1. Działalność Szkolnych Ośrodków Kariery zmierzająca do poznania predyspozycji zawodowych uczniów wybierających dalszą ścieżkę edukacyjną
- 1.2.2. Wspieranie doradcze osób z niskim stażem pracy.

Cel szczegółowy I.3: Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami pomocowymi a partnerami rynku pracy

Działania:

I.3.1. Pomoc doradcza w zakresie możliwości pozyskiwania środków finansowych na uruchomienie działalności gospodarczej

I.3.2. Wspieranie organizacji zajęć samopomocowych w formie grup lub klubów wsparcia.

I.3.3. Promocja zatrudnienia osób bezrobotnych wśród pracodawców

I.3.4. Organizowanie szkoleń i treningów w zakresie umiejętności poszukiwania pracy oraz zwiększenia kompetencji pracowniczych.

Obszar II: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I DŁUGOTRWAŁA CHOROBA

**Kierunek interwencji: ORGANIZOWANIE WSPARCIA
W PRZEWYCIĘŻANIU OGRANICZEŃ ZDROWOTNYCH,
W ZASPOKAJANIU POTRZEB I OSIĄGANIU DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA**

Cel główny dla obszaru II:
Integracja społeczna i poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych

cel szczegółowy 2.1
Rozwój oferty wsparcia w zakresie poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych

cel szczegółowy 2.2
Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnością w wypełnianiu funkcji opiekuńczych

cel szczegółowy 2.3
Inkluzja społeczna osób z niepełnosprawnością i korzystanie z praw obywatelskich

Cel szczegółowy 2.1: Rozwój oferty wsparcia w zakresie poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych.

Działania:

2.1.1. Ułatwianie dostępu do rehabilitacji i poradnictwa specjalistycznego w placówkach świadczących usługi na rzecz osób z niepełnosprawnością

2.1.2. Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych

2.1.3. Kierowanie do instytucji opieki stacjonarnej w przypadku braku możliwości zaspokojenia potrzeb opiekuńczych w miejscu zamieszkania

2.1.4. Podejmowanie działań służących integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnością

2.1.5. Zapewnienie warunków organizacyjnych i kadrowych dla osiągnięcia wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Cel szczegółowy 2.2: Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnością w wypełnianiu funkcji opiekuńczych

Działania:

2.2.1. Organizowanie pomocy rodzinom opiekującym się osobami z niepełnosprawnością w tym rozwój wolontariatu

2.2.2. Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie dostępności metod leczenia i rehabilitacji

2.2.3. Wspieranie rozwoju ruchu samopomocowego rodzin osób z niepełnosprawnością

2.2.4. Podnoszenie kompetencji opiekuńczych tzw. Opiekunów nieformalnych

2.2.5. Organizowanie pomocy w dostępie do poradnictwa specjalistycznego ze szczególnym uwzględnieniem wczesnej interwencji.

Cel szczegółowy 2.3: Inkluzja społeczna osób z niepełnosprawnością i korzystanie z praw obywatelskich:

Działania:

2.3.1. Wspieranie współpracy jednostek organizacyjnych gminy i organizacji pozarządowych w podejmowaniu działań służących integracji i aktywizacji osób z niepełnosprawnością

2.3.2. Wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży do 18 r. ż. z niepełnosprawnością.

Obszar III: DYSFUNKCJE ŻYCIA RODZINNEGO

Kierunek interwencji:

WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZYCH, WYCHOWAWCZYCH I EKONOMICZNYCH

Cel główny dla obszaru III:

Sprawny system pomocy instytucjonalnej dla rodzin z trudnościami wychowawczymi

cel szczegółowy 3.1

Organizowanie warunków dla prawidłowego wypełniania zadań opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie.

cel szczegółowy 3.2

Dostosowanie oferty zajęć pozaszkolnych do potrzeb oraz wskazań rozwojowych dzieci i młodzieży

cel szczegółowy 3.3

Interdyscyplinarne wspieranie rodzin doświadczających przemocy domowej i skutków uzależnień

Cel szczegółowy 3.1: Organizowanie warunków dla prawidłowego wypełniania zadań opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie

Działania:

- 3.1.1. Zapewnienie pomocy asystenta rodziny dla rodzin z trudnościami wychowawczymi
- 3.1.2. Organizowanie specjalistycznej pomocy dla rodzin w formie poradnictwa, mediacji, konsultacji
- 3.1.3. Organizowanie treningów umiejętności wychowawczych, i prowadzenia gospodarstwa domowego dla rodzin
- 3.1.4. Organizowanie i przyznawanie pomocy finansowej i rzeczowej dla potrzebujących rodzin
- 3.1.5. Zapewnianie warunków organizacyjnych i kadrowych dla osiągnięcia wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz rodzin
- 3.1.6. Prowadzenie edukacji rodziców w zakresie zagrożeń wynikających z różnego rodzaju uzależnień m.in. od środków psychoaktywnych i technologii cyfrowych we współpracy z placówkami specjalistycznymi i oświatowymi
- 3.1.7. Zapewnianie warunków organizacyjnych i kadrowych dla osiągnięcia wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz rodzin.

Cel szczegółowy 3.2. Dostosowanie oferty zajęć pozaszkolnych do potrzeb oraz wskazań rozwojowych dzieci i młodzieży

Działania:

- 3.2.1. Organizowanie zajęć edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych w środowisku lokalnym
- 3.2.2. Promowanie i kształtowanie warunków do aktywności, w tym sportowej, wśród dzieci i młodzieży we współpracy z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi
- 3.2.3. Wspieranie oferty kierowanej do dzieci i młodzieży w zakresie spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań, będącej prewencją zachowań społecznie szkodliwych.

Cel szczegółowy 3.3. Interdyscyplinarne wspieranie rodzin doświadczających przemocy domowej i skutków

Działania:

- 3.3.1. Obejmowanie wsparciem i fachową pomocą rodzin doświadczającej przemocy domowej w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych
- 3.3.2. Podnoszenie kompetencji członków działającego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w formie szkoleń
- 3.3.3. Obejmowanie rodzin z problemami wynikającymi z uzależnień poradnictwem specjalistycznym w tym w formie dostępu do terapii
- 3.3.4. Współpraca podmiotów (m.in.: GOPS, GKRPA, Sąd, Kuratorzy Sądu, Policja, NGO) w realizacji działań określonych w gminnym programie profilaktyki uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć kierowanych do dzieci i młodzieży
- 3.3.5. Prowadzenie Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.

Obszar IV: POMOC OSOBOM STARSZYM

Kierunek interwencji:
**WSPIERANIE DOBREJ STAROŚCI
I ORGANIZOWANIE WARUNKÓW
GODNEGO ŻYCIA SENIORÓW**

**Cel główny dla obszaru
IV:**

Zapewnienie możliwości
pełnego uczestnictwa
seniorów w życiu
społecznym i zaspokajania
potrzeb życiowych

cel szczegółowy 4.1:
Rozwój oferty wsparcia w
zakresie organizacji czasu
wolnego dla osób
starszych

cel szczegółowy 4.2
Dostęp do usług
wspierających
funkcjonowanie osób
starszych w środowisku

cel. szczegółowy 4.3
Przeciwdziałanie
wykluczeniu
generacyjnemu
i cyfrowemu seniorów

Cel szczegółowy IV.1: Wzmacnianie oferty wsparcia w zakresie organizacji czasu wolnego dla osób starszych

Działania:

- 4.1.1. Organizowanie dziennych form spędzania czasu i rozwoju zainteresowań z wykorzystaniem potencjału środowiska lokalnego
- 4.1.2. Promowanie zdrowego stylu życia z uwzględnieniem potrzeb oraz możliwości seniorów
- 4.1.3. Kształtowanie wielowymiarowej współpracy środowiska lokalnego na rzecz osób powyżej 60 roku życia
- 4.1.4 Organizowanie spotkań międzypokoleniowych umożliwiających wzajemną wymianę doświadczeń
- 4.1.5. Zapewnienie warunków organizacyjnych i kadrowych dla osiągnięcia wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz seniorów
- 4.1.6. Organizacja pracy Gminnej Rady Seniorów w zakresie realizacji założeń polityki senioralnej
- 4.1.7. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających w obszarze pracy z seniorami.

Cel szczegółowy 4.2: Dostęp do usług wspierających funkcjonowanie osób starszych w środowisku

Działania:

- 4.2.1. Wspieranie inicjatyw pomocy sąsiedzkiej w zakresie pomocy osobom starszym
- 4.2.2. Popularyzowanie wśród seniorów i ich rodzin wiedzy o dostępnych usługach i instytucjach wspierających funkcjonowanie osób starszych w środowisku
- 4.2.3. Organizowanie usług opiekuńczych, pielęgnacyjnych i specjalistycznych dla osób starszych, niesamodzielnych w środowisku zamieszkania
- 4.2.4. Kierowanie do instytucji opieki stacjonarnej w przypadku braku możliwości zaspokojenia potrzeb opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Cel szczegółowy 4.3: Przeciwdziałanie wykluczeniu generacyjnemu i cyfrowemu seniorów

Działania:

- 4.3.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i obniżaniu jakości życia seniorów
- 4.3.2. Pomoc osobom starszym, chorym w utrzymaniu kontaktów społecznych - organizowanie wolontariatu
- 4.3.3. Rozwijanie kompetencji cyfrowych wśród osób powyżej 60 roku życia
- 4.3.4. Tworzenie sieci międzypokoleniowych kontaktów społecznych.

9. Siatka celów i działań

Obszar I: BEZROBOCIE	
Cel główny: Rozwój usług aktywizacji zawodowej dostosowanej do potrzeb różnych grup społecznych	
Cel szczegółowy 1.1: Wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób bezrobotnych zmierzających do podjęcia i utrzymania zatrudnienia	
planowane działania	wskaźnik realizacji
<p>I.1.1. Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez ich udział w działaniach PUP</p> <p>I.1.2. Praca socjalna prowadzona na rzecz osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej</p>	<p>a. Liczba mieszkańców gminy Zabierzów posiadających status osoby bezrobotnej /poszukującej pracy</p> <p>b. Liczba mieszkańców gminy Zabierzów biorących udział w aktywnych formach poszukiwania pracy</p> <p>c. Liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną</p>
Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie
Źródła finansowania	Budżet Gminy Zabierzów Budżet Państwa Fundusz Pracy Inne źródła finansowania

Cel szczegółowy 1.2: Kształtowanie postawy aktywnego uczestnika rynku pracy wśród uczniów i osób z niskim stażem pracy	
planowane działania	wskaźnik realizacji
<p>1.2.1. Działalność Szkolnych Ośrodków Kariery zmierzająca do poznania predyspozycji zawodowych uczniów wybierających dalszą ścieżkę edukacyjną</p> <p>1.2.2. Wspieranie doradcze osób z niskim stażem pracy</p>	<p>a. Liczba działających Szkolnych Ośrodków Kariery</p> <p>b. Liczba godzin doradztwa zawodowego w poszczególnych klasach szkolnych</p> <p>c. Liczba rodzin, w których występuje bezrobocie wspieranych przez asystenta rodziny</p>
Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Zabierzowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie
Źródła finansowania	Budżet Gminy Zabierzów Budżet Państwa Inne źródła finansowania

Cel szczegółowy 1.3: Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami pomocowymi a partnerami rynku pracy	
Planowane działania	wskaźnik realizacji
<p>1.3.1. Współpraca szkół podstawowych ze szkołami średnimi oraz pracodawcami</p> <p>1.3.2. Współpraca instytucji w zakresie organizacji różnorodnych form aktywizacji osób bezrobotnych</p> <p>1.3.3. Wymiana informacji dotyczących ofert pracy</p>	<p>a. Liczba mieszkańców gminy Zabierzów skierowanych do Prac Społecznie Użytecznych, Robót Publicznych i zatrudnienia wspieranego</p> <p>b. Liczba ofert pracy z terenu gminy Zabierzów</p> <p>c. Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej skierowanych do programów aktywizacji zawodowej</p> <p>d. Liczba spotkań informacyjnych dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacyjno zawodowej uczniów szkół podstawowych</p> <p>e. Liczba szkół średnich, zakładów pracy promujących się w placówkach oświatowych</p>
Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<p>Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego</p> <p>Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie</p>
Źródło finansowania	<p>Budżet Gminy Zabierzów</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Inne źródła finansowania</p>

Obszar II: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I DŁUGOTRWAŁA CHOROBA

Cel główny : Integracja społeczna i poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością i długotrwanie chorych

Cel szczegółowy 2.1: Rozwój oferty wsparcia w zakresie poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych i długotrwanie chorych

działania	wskaźnik realizacji
<p>2.1.1. Ułatwianie dostępu do rehabilitacji i poradnictwa specjalistycznego w placówkach świadczących usługi na rzecz osób z niepełnosprawnością</p> <p>2.1.2. Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób z niepełnosprawnością i długotrwanie chorych</p> <p>2.1.3. Kierowanie do instytucji opieki stacjonarnej w przypadku braku możliwości zaspokojenia potrzeb opiekuńczych w miejscu zamieszkania</p> <p>2.1.4. Podejmowanie działań służących integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnością</p> <p>2.1.5. Zapewnienie warunków organizacyjnych i kadrowych dla osiągnięcia wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz osób z niepełnosprawnością.</p>	<p>a. Liczba osób dorosłych z niepełnosprawnością /długotrwanie chorych korzystających z pomocy społecznej</p> <p>b. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych /specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania</p> <p>c. Liczba osób z niepełnosprawnością / długotrwanie chorych przebywających w placówkach opieki stacjonarnej</p> <p>d. Liczba opiekunów świadczących usługi opiekuńcze / liczba specjalistów świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze</p> <p>e. Liczba inicjatyw Szkolnych Kół Wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnością</p> <p>f. Liczba rodzin uczniów z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy w placówkach oświatowych (pedagog, psycholog, nauczyciel wspomagający)</p> <p>g. Liczba osób z niepełnosprawnością, dla których świadczone były usługi</p> <p>h. Liczba osób zatrudnionych do bezpośredniej obsługi osób z niepełnosprawnością</p>
Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu

Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie Gminny Zespół Ekonomiczno Administracyjny Szkół w Zabierzowie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zabierzowie Organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy Zabierzów
Źródło finansowania	Budżet Gminy Zabierzów Budżet Państwa Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Inne źródła finansowania
Cel szczegółowy 2.2: Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnością w wypełnianiu funkcji opiekuńczych	
działania	wskaźnik realizacji
2.2.1. Organizowanie pomocy rodzinom opiekującym się osobami z niepełnosprawnością w tym rozwój wolontariatu 2.2.2. Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie dostępności metod leczenia i rehabilitacji 2.2.3. Wspieranie rozwoju ruchu samopomocowego rodzin osób z niepełnosprawnością 2.2.4. Podnoszenie kompetencji opiekuńczych tzw. Opiekunów nieformalnych 2.2.5. Organizowanie pomocy w dostępie do poradnictwa specjalistycznego ze szczególnym uwzględnieniem wczesnej interwencji.	a. Liczba rodzin osób z niepełnosprawnością korzystających z dostępnych form wsparcia b. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności objętych pracą socjalną c. Liczba rodzin osób z niepełnosprawnością korzystający z poradnictwa psychologicznego d. Liczba rodzin korzystających z Wczesnego Wspomagania Rozwoju

Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zabierzowie Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Zabierzowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie Organizacje pozarządowe realizujące zadania na terenie gminy Zabierzów
Źródło finansowania	Budżet Gminy Zabierzów Budżet Państwa Inne źródła finansowania
Cel szczegółowy II.3: Inkluzja społeczna osób z niepełnosprawnością i korzystanie z praw obywatelskich:	
działania	wskaźnik realizacji
2.3.1. Wspieranie współpracy jednostek organizacyjnych gminy i organizacji pozarządowych w podejmowaniu działań służących integracji i aktywizacji osób z niepełnosprawnością. 2.3.2. Wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci oraz młodzieży do 18 r. ż. z niepełnosprawnością.	a. Liczba rodzin osób z niepełnosprawnością wspieranych przez asystenta rodziny b. Liczba placówek oświatowych (przedszkola, szkoły) z oddziałami integracyjnymi c. Liczba miejsc opieki do 3 r. ż. dostępna dla dzieci z niepełnosprawnościami d. Liczba uczniów z niepełnosprawnością realizująca obowiązek szkolny na terenie gminy /poza gminą e. Liczba rodzajów zajęć i programów skierowanych do dzieci i młodzieży (do 18. R. ż) z niepełnosprawnością f. Liczba miejsc współpracujących z Poradnią zapewniających wsparcie specjalistyczne

Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zabierzowie Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Zabierzowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie
Źródła finansowania	Budżet Gminy Zabierzów Budżet Państwa Inne źródła finansowania
Obszar III: DYSFUNKCJE ŻYCIA RODZINNEGO	
Cel główny: Sprawny system pomocy instytucjonalnej dla rodzin z trudnościami wychowawczymi	
Cel szczegółowy 3.1: Organizowanie warunków dla prawidłowego wypełniania zadań opiekuńczo- wychowawczych w rodzinie.	
działania	wskaźnik realizacji
3.3.1. Zapewnienie pomocy asystenta rodziny dla rodzin z trudnościami wychowawczymi	a. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
3.1.2. Organizowanie specjalistycznej pomocy dla rodzin w formie poradnictwa, mediacji, konsultacji	b. Liczba rodzin, dla których świadczone jest poradnictwo
3.1.3. Organizowanie treningów umiejętności wychowawczych, i prowadzenia gospodarstwa domowego dla rodzin	c. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i treningu umiejętności wychowawczych
3.1.4. Organizowanie i przyznawanie pomocy finansowej i rzeczowej dla potrzebujących rodzin	d. Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej
3.1.5. Zapewnianie warunków organizacyjnych i kadrowych dla osiągnięcia wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz rodzin	e. Liczba rodzin korzystających z pomocy rzeczowej
	f. Liczba szkoleń dotyczących wielowymiarowej pracy z rodziną
	g. Liczba spotkań edukacyjnych w placówkach oświatowych dla rodziców związana z szeroko rozumianą profilaktyką uzależnień
	h. Liczba miejsc opieki i edukacji dla dzieci i młodzieży (żłobki, przedszkola,

<p>3.1.6. Prowadzenie edukacji rodziców w zakresie zagrożeń wynikających z różnego rodzaju uzależnień m.in. od środków psychoaktywnych oraz technologii cyfrowych we współpracy z placówkami specjalistycznymi i oświatowymi</p> <p>3.1.7. Zapewnianie warunków organizacyjnych i kadrowych dla osiągnięcia wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz rodzin.</p>	<p>szkoły podstawowe)</p> <p>i. Liczba specjalistów udzielających wsparcia rodzinom z uwzględnieniem pedagogów, psychologów, logopedów i innych specjalności</p> <p>j. Liczba treningów w zakresie umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego</p>
<p>Termin realizacji</p>	<p>Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu</p>
<p>Podmioty odpowiedzialne za realizację</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zabierzowie Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Budżet Gminy Zabierzów Budżet Państwa Inne źródła finansowania</p>
<p>Cel szczegółowy 3.2: Dostosowanie oferty zajęć pozaszkolnych do potrzeb oraz wskazań rozwojowych dzieci i młodzieży</p>	
<p>działania</p>	<p>wskaźnik realizacji</p>
<p>3.2.1. Organizowanie zajęć edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych w środowisku lokalnym</p> <p>3.2.2. Promowanie i kształtowanie warunków do aktywności, w tym sportowej, wśród dzieci i młodzieży we współpracy z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi</p>	<p>a. Liczba rodzajów zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży</p> <p>b. Liczba dzieci do 12 r. ż oraz młodzieży do 18 r. ż biorących udział w zajęciach pozaszkolnych</p>

3.2.3. Wspieranie oferty kierowanej do dzieci i młodzieży w zakresie spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań, będącej prewencją zachowań społecznie szkodliwych.	
Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Zabierzów
Źródła finansowania	Budżet Gminy Zabierzów Budżet Państwa Inne źródła finansowania
Cel szczegółowy 3.3: Interdyscyplinarne wspieranie rodzin doświadczających przemocy domowej i skutków uzależnień.	
działania	wskaźnik realizacji
3.3.6. Obejmowanie wsparciem i fachową pomocą rodzin doświadczającej przemocy domowej w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych	a. Liczba rodzin skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.3.7. Podnoszenie kompetencji członków działającego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w formie szkoleń.	b. Liczba świetlic środowiskowych prowadzących działalności profilaktyczną w zakresie uzależnień
3.3.8. Obejmowanie rodzin z problemami wynikającymi z uzależnień poradnictwem specjalistycznym w tym w formie dostępu do terapii.	c. Liczba inicjatyw w środowisku lokalnym na rzecz profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemoc
3.3.9. Współpraca podmiotów (m.in.: GOPS, GKRPA, Sąd, Kuratorzy Sądu, Policja, NGO) w realizacji działań określonych w gminnym	d. Liczba rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych
	e. Liczba szkoleń dla członków ZI i GR
	f. Liczba rodzin korzystających z Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla

<p>programie profilaktyki uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć kierowanych do dzieci i młodzieży</p> <p>3.3.10. Prowadzenie Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie.</p>	<p>Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie</p> <p>g. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia specjalistów w zakresie uzależnień</p>
Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zabierzowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie
Źródła finansowania	Budżet Gminy Zabierzów Budżet Państwa Inne źródła finansowania
Obszar IV: POMOC OSOBOM STARSZYM	
Cel główny : Zapewnienie możliwości pełnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym i zaspokajania potrzeb życiowych	
Cel szczegółowy 4.1: Wzmacnianie oferty wsparcia w zakresie organizacji czasu wolnego dla osób starszych	
działania	wskaźnik realizacji
4.1.1. Organizowanie dziennych form spędzania czasu i rozwoju zainteresowań z wykorzystaniem potencjału środowiska lokalnego	a. Liczba osób powyżej 60 r.ż. korzystających z oferty dziennych form wsparcia;
4.1.2. Promowanie zdrowego stylu życia z uwzględnieniem potrzeb oraz możliwości seniorów	b. Liczba zajęć o tematyce zdrowego trybu życia
4.1.3. Kształtowanie wielowymiarowej współpracy środowiska lokalnego na rzecz osób powyżej 60 roku życia	c. Liczba seniorów, którzy wzięli udział w szkoleniach, konferencjach, spotkaniach dotyczących wzmacniania aktywności osób w wieku powyżej 60 r. ż.
4.1.4 Organizowanie spotkań międzypokoleniowych umożliwiających	d. Liczba inicjatyw międzypokoleniowych

<p>wzajemną wymianę doświadczeń</p> <p>4.1.5. Zapewnienie warunków organizacyjnych i kadrowych dla osiągnięcia wysokiej jakości usług społecznych świadczonych na rzecz seniorów</p> <p>4.1.6. Organizacja pracy Gminnej Rady Seniorów w zakresie realizacji założeń polityki senioralnej</p> <p>4.1.7. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających w obszarze pracy z seniorami.</p>	<p>e. Liczba szkoleń personelu dotyczących pracy z seniorami</p> <p>f. Liczba posiedzeń Gminnej Rady Seniorów</p> <p>g. Liczba Klubów Seniora/Ośrodków Wsparcia działających na terenie gminy</p> <p>h. Przeciętna liczba członków Klubów Seniora/Ośrodków Wsparcia</p> <p>i. Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność na rzecz seniorów zamieszkałych na terenie gminy Zabierzów</p>
Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<p>Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie</p> <p>Organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy Zabierzów</p>
Źródła finansowania	<p>Budżet Gminy Zabierzów</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Inne źródła finansowania</p>
Cel szczegółowy 4.2: Dostęp do usług wspierających funkcjonowanie osób starszych w środowisku	
działania	wskaźnik realizacji
<p>4.2.5. Wspieranie inicjatyw pomocy sąsiedzkiej w zakresie pomocy osobom starszym.</p> <p>4.2.6. Popularyzowanie wśród seniorów i ich rodzin wiedzy o dostępnych usługach i instytucjach wspierających funkcjonowanie osób starszych w środowisku.</p>	<p>a. Liczba inicjatyw samopomocowych na rzecz osób starszych</p> <p>b. Liczba osób powyżej 60 r. ż. objętych pomocą w formie usług opiekuńczych</p> <p>c. Liczba osób powyżej 60 r. ż. Skierowanych do instytucji opieki stacjonarnej</p>

<p>4.2.7. Organizowanie usług opiekuńczych, pielęgnacyjnych i specjalistycznych dla osób starszych, niesamodzielnych w środowisku zamieszkania.</p> <p>4.2.8. Kierowanie do instytucji opieki stacjonarnej w przypadku braku możliwości zaspokojenia potrzeb opiekuńczych w miejscu zamieszkania.</p>	
Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie</p> <p>Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów</p> <p>Organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy Zabierzów</p>
Źródła finansowania	<p>Budżet Państwa</p> <p>Budżet gminy Zabierzów</p> <p>Inne źródła finansowania</p>
Cel szczegółowy 4.3: Przeciwdziałanie wykluczeniu generacyjnemu i cyfrowemu seniorów	
działania	wskaźnik realizacji
<p>4.3.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i obniżaniu jakości życia seniorów.</p> <p>4.3.2. Pomoc osobom starszym, chorym w utrzymaniu kontaktów społecznych - organizowanie wolontariatu.</p> <p>4.3.3. Rozwijanie kompetencji cyfrowych wśród osób powyżej 60 roku życia.</p> <p>4.3.4. Tworzenie sieci międzypokoleniowych kontaktów społecznych</p>	<p>a. Liczba osób starszych objętych wsparciem finansowym;</p> <p>b. Liczba wolontariuszy pracujących z osobami starszymi;</p> <p>c. Liczba miejsc, w których seniorzy mogą skorzystać z dostępu do nowoczesnych technologii</p>

Termin realizacji	Wszystkie działania realizowane będą przez cały okres obowiązywania dokumentu
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabierzowie Organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy Zabierzów
Źródła finansowania	Budżet gminy Zabierzów Budżet Państwa Inne źródła finansowania

10. Ramy finansowe strategii

Głównym źródłem finansowania poszczególnych działań w obrębie wyznaczonych celów w strategii jest budżet gminy Zabierzów. Środki finansowe, na każdy rok zostaną określone w uchwale zatwierdzającej budżet gminy.

W okresie obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2021 przyjętej uchwałą Rady Gminy Nr XXVI/276/17 na działania zawarte w dokumencie środki finansowe zostały zawarte między innymi w trzech kluczowych obszarach: pomoc społeczna, oświata oraz kultura. Ich wysokość w latach 2019-2020 kształtowała się następująco:

Obszar	2019	2020
Pomoc społeczna	4 448 136,00 zł	5 292 642,00 zł
Oświata	46 911 436,00 zł	52 380 553,00 zł
Edukacyjna opieka wychowawcza	3 200 248,00 zł	3 732 448,85 zł
Kultura		
Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	2 857 601,00 zł	3 292 608,52

Dodatkowo, poszczególne zadania zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Zabierzów mogą być współfinansowane ze środków Budżetu Państwa oraz Unii Europejskiej w ramach Polityki Spójności na lata 2021 -2027.

11.Wdrażanie strategii

Przez wdrażanie strategii rozumieć należy system działań podejmowanych przez władze gminy, jednostki organizacyjne i innych partnerów, którym przypisano zadania ukierunkowane na osiągnięcie celów strategii. Działania te służą realizacji zawartych w strategii założeń, ewaluacji strategii i samego procesu jej wdrażania, dokonywaniu korekt procesu realizacji strategii oraz projektowaniu i dokonywaniu ewentualnych zmian w strategii. Na proces wdrażania strategii składać się będą następujące czynności:

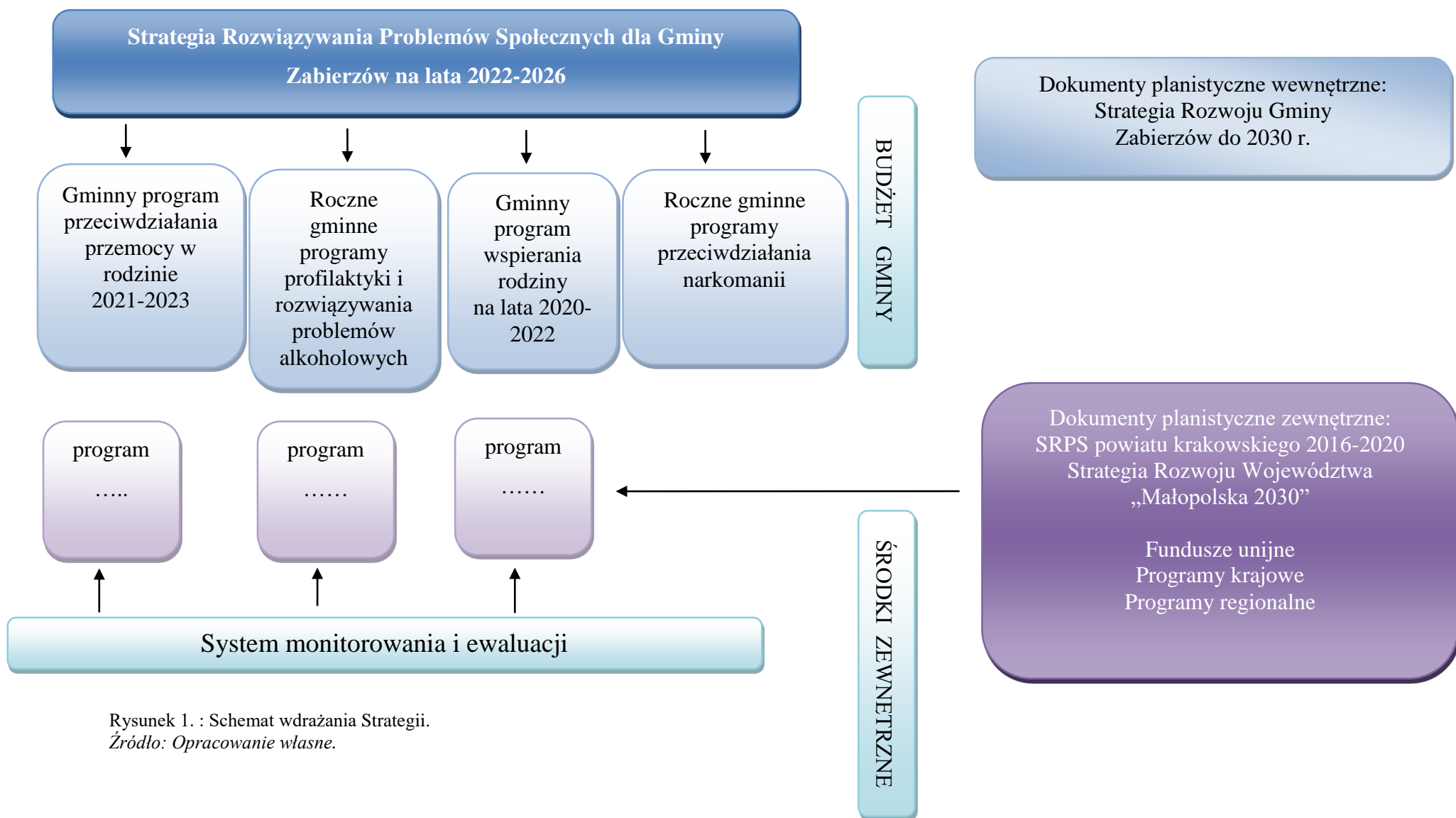
- koordynowanie realizacji poszczególnych działań ujętych w strategii,
- monitorowanie realizacji działań i weryfikacja stopnia osiągnięcia celów przyjętych w strategii,

- monitorowanie i korygowanie czynności służących organizacji wdrażania strategii,
- monitorowanie aktualności treści strategii i ewentualne ich korygowanie.

W tabeli „siatka celów i działań” wskazane są podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań zaplanowanych w strategii. Instytucje te współpracują ze sobą w zakresie wdrażania i monitorowania strategii zgodnie z przyjętymi wspólnie zasadami. Ponadto poszczególne cele strategii mogą być dodatkowo osiągnąć poprzez realizację programów, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej²⁷, tj. programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

²⁷ Art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 z późn.zm.).

Schemat wdrażania strategii

Rysunek 1. : Schemat wdrażania Strategii.
Źródło: Opracowanie własne.

12. Monitoring i ewaluacja

Z procesem wdrażania strategii wiąże się nieodłącznie ewaluacja i system monitorowania całego przebiegu realizacji, polegający na pozyskiwaniu i analizowaniu ilościowych i jakościowych danych dotyczących podejmowanych działań. Wskaźniki zdefiniowane dla każdego celu wyznaczonego w strategii posłużą do oceny poziomu ich osiągnięcia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w związku z opracowywaniem „oceny zasobów pomocy społecznej” oraz sprawozdania MPiPS-03 dokona analizy zebranych danych, które powinny pochodzić również z instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację działań ujętych w strategii.

Monitoring będzie zatem dotyczyć:

- oceny przebiegu realizacji strategii tj. jej celów i działań,
- oceny uzyskiwanych efektów poprawy warunków życia społecznego mieszkańców gminy.

Dane pozyskane w trakcie monitoringu z jednej strony dostarczać będą informacji pozwalających ocenić na ile udało się osiągnąć zakładane cele, z drugiej zaś pozwolą dokonywać korekt odnośnie przyjętych założeń, gdyby pojawiły się okoliczności, których nie dało się przewidzieć.

Monitoring strategii umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań oraz stopnia osiągnięcia celów
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji
- dokonanie bieżących korekt i poprawek
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych
- informowanie władz lokalnych o uzyskanych wynikach.

Proces monitorowania obejmuje:

- zdefiniowanie wskaźników dla poszczególnych celów strategii
- określenie procedury monitorowania
- wyznaczenie jednostek i osób odpowiedzialnych za pozyskiwanie, przetwarzanie i udostępnianie poszczególnych grup wskaźników
- koordynowanie procesu monitorowania i administrowania bazą danych.

Przyjmuje się następujące sposoby zbierania informacji

- Rejestracja procesu – w formie okresowych informacji na koniec każdego roku budżetowego z przeprowadzonych działań ujętych w strategii, opracowywanych przez poszczególne instytucje pomocy i integracji społecznej w gminie w ramach ich czynności sprawozdawczych
- Ocena zasobów pomocy społecznej – sprawozdanie realizowane na podstawie zapisów ustawy o pomocy społecznej przez GOPS we współpracy z innymi instytucjami pomocy i integracji społecznej
- Sprawozdanie MPiPS – 03 realizowane przez GOPS
- Opracowanie i analiza danych statystyki narodowej wykonane zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami przez jednostki organizacyjne gminy.

Wskaźniki wykorzystywane do oceny stopnia realizacji strategii zostały umieszczone w siatce celów i działań dla poszczególnych obszarów oddziaływania strategii. Podmioty realizujące działania służące osiągnięciu celów, odpowiadają za przekazanie informacji i danych dokumentujących ich realizację do podmiotu koordynującego dane działania na koniec okresu sprawozdawczego zgodnie z ustalonymi zasadami wynikającymi z monitoringu.

Na podstawie sprawozdań za rok 2021 określone zostaną wartości wskaźników zdefiniowanych dla poszczególnych celów i działań ujętych w strategii, stanowiąc one będą wartość wyjściową dla oceny stopnia dokonywanych zmian. W kolejnych latach, zgodnie z przyjętą procedurą monitoringu, dokonywana będzie ocena poziomu osiągniętych rezultatów w odniesieniu do wartości z roku sprawozdawczego 2021.

W wyniku monitoringu zebrane zostaną informacje, które następnie będą wykorzystywane w procesie ewaluacji.

Cele ewaluacji

1. Ocena skuteczności oddziaływań podejmowanych przez instytucje pomocy i integracji społecznej w związku z realizacją strategii rozwiązywania problemów społecznych.
2. Wskazanie sposobów działania przyczyniających się do wzrostu skuteczności interwencji służb i instytucji zaangażowanych w proces pomocy.

Obszary badawcze dla ewaluacji

Metody i formy działań podejmowanych przez instytucje pomocy i integracji społecznej w ramach zadań własnych w związku z realizacją Strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Okresy ewaluacji

Przewiduje się przeprowadzanie ewaluacji cząstkowych na końcu każdego roku realizacji Strategii w powiązaniu z okresami sprawozdawczości poszczególnych instytucji i harmonogramem monitoringu. Ewaluacja końcowa będzie przeprowadzona po zakończonym okresie realizacji strategii.

Metody ewaluacji

- metody ilościowe: analizy statystyczne, analizy finansowe
- metody jakościowe: analiza dokumentacji, analizy społeczne.

Plan monitoringu i ewaluacji:

Obszar I: Bezrobocie			
Cel główny Rozwój usług aktywizacji zawodowej dostosowanej do potrzeb różnych grup społecznych			
Przedmiot monitoringu i ewaluacji	Koordynator	Instytucje sprawozdające	wskaźnik realizacji
Pytanie ewaluacyjne: Które z prowadzonych działań aktywizacyjnych podniosły kompetencje osób bezrobotnych?			
Cel szczegółowy 1.1: Wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób bezrobotnych zmierzających do podjęcia i utrzymania zatrudnienia	GOPS	PUP	<ul style="list-style-type: none"> a. Liczba mieszkańców gminy Zabierzów posiadających status osoby bezrobotnej/poszukującej pracy b. Liczba mieszkańców gminy Zabierzów biorących udział w aktywnych formach poszukiwania pracy c. Liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną
Okres raportowania			Okres I – XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzie monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdanie roczne
Pytanie ewaluacyjne: W jaki sposób kształtowana jest postawa aktywnego uczestnika rynku pracy?			
Cel szczegółowy 1.2. Kształtowanie postawy aktywnego uczestnika rynku pracy wśród uczniów i osób z nikim stażem pracy	GZEAS	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> a. Liczba działających Szkolnych Ośrodków Kariery b. Liczba godzin doradztwa zawodowego w poszczególnych klasach szkolnych

			c. Liczba rodzin, w których występuje bezrobocie wspieranych przez asystenta rodziny
Okres raportowania			Okres I -XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzie monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdanie roczne
Pytanie ewaluacyjne:			
W jakim zakresie kształtowana jest współpraca międzyinstytucjonalna?			
Cel szczegółowy 1.3.Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami pomocowymi a partnerami rynku pracy	PUP	GOPS GZEAS	<ul style="list-style-type: none"> a. Liczba mieszkańców gminy Zabierzów skierowanych do Prac Społecznie Użytecznych, Robót Publicznych i zatrudnienia wspieranego b. Liczba ofert pracy z terenu gminy Zabierzów c. Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej skierowanych do programów aktywności zawodowej d. Liczba spotkań informacyjnych dotyczącej wyboru dalszej ścieżki edukacyjno zawodowej uczniów szkół podstawowych e. Liczba szkół średnich, zakładów pracy promujących się w placówkach oświatowych
Okres sprawozdawania			I -XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdanie roczne
Obszar II: Niepełnosprawność i długotrwała choroba			
Cel główny: Integracja społeczna i poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych			
Przedmiot monitoringu i ewaluacji	Koordynator	Instytucje sprawozdające	wskaźnik realizacji

Pytanie ewaluacyjne:			
W jaki sposób realizowana jest potrzeba poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych?			
Cel szczegółowy 2.1: Rozwój oferty wsparcia w zakresie poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych	GOPS	GZEAS PUP NGO	<ul style="list-style-type: none"> a. Liczba osób dorosłych z niepełnosprawnością/długotrwale chorych korzystających z pomocy społecznej b. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych/specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania c. Liczba osób z niepełnosprawnością/długotrwale chorych przebywających w placówkach opieki stacjonarnej d. Liczba opiekunów świadczących usługi opiekuńcze/liczba specjalistów świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze e. Liczba inicjatyw Szkolnych Kół Wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnością f. Liczba rodzin uczniów z niepełnosprawnością korzystających z pomocy w placówkach oświatowych (pedagog, psycholog, nauczyciel wspomagający) g. Liczba osób z niepełnosprawnością, dla których były świadczone usługi społeczne h. Liczba osób zatrudnionych do bezpośredniej obsługi osób z niepełnosprawnością
Okres sprawozdawania			I-XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdanie roczne

Pytanie ewaluacyjne: W jakim stopniu oferta wsparcia poprawiła możliwości rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczych?			
Cel szczegółowy 2.2: Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnością w wypełnianiu funkcji opiekuńczych	GOPS	GZEAS PPP NGO	<ul style="list-style-type: none"> a. Liczba rodzin osób z niepełnosprawnością korzystających z dostępnych form wsparcia b. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności objętych pracą socjalną c. Liczba rodzin osób z niepełnosprawnością korzystających z poradnictwa psychologicznego d. Liczba rodzin korzystających z Wczesnego Wspomagania Rozwoju
Okres sprawozdawania			I-XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdanie roczne
Pytanie ewaluacyjne: W jakich obszarach podejmowane działania przyczyniły się do zwiększenia szans życiowych osób z niepełnosprawnością?			
Cel szczegółowy 2.3: Inkluzja społeczna osób niepełnosprawnością i korzystanie z praw obywatelskich:	GOPS	GZEAS PPP PFRON PCPR NGO	<ul style="list-style-type: none"> a. Liczba rodzin osób z niepełnosprawnością wspieranych przez asystenta rodziny b. Liczba placówek oświatowych (przedszkola, szkoły) z oddziałami integracyjnymi c. Liczba miejsc opieki do 3.r. ż dostępna dla dzieci z niepełnosprawnością d. Liczba uczniów z niepełnosprawnością realizująca obowiązek szkolny na terenie gminy/poza gminą e. Liczba rodzajów zajęć i programów skierowanych do dzieci i młodzieży

			(do 18 r. ż) z niepełnosprawnością f. Liczba instytucji współpracujących z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną zapewniających specjalistyczne wsparcie dla osób z niepełnosprawnością
Okres sprawozdawania			I-XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdania roczne

Obszar III: Dysfunkcje życia rodzinnego

Cel główny: Sprawny system pomocy instytucjonalnej dla rodzin z trudnościami wychowawczymi

Przedmiot monitoringu i ewaluacji	Koordynator	Instytucje sprawozdające	wskaźnik realizacji
-----------------------------------	-------------	--------------------------	---------------------

Pytanie ewaluacyjne:

Realizacja których form wsparcia przyczyniła się do poprawy funkcjonowania rodzin?

Cel szczegółowy 3.1: Organizowanie warunków dla prawidłowego wypełniania zadań opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie	GOPS	GZEAS PPP NGO	<ul style="list-style-type: none"> a. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny; b. Liczba rodzin, dla których świadczone jest poradnictwo c. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i treningu umiejętności wychowawczych d. Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej e. Liczba rodzin korzystających z pomocy rzeczowej f. Liczba szkoleń dotyczących wielowymiarowej pracy z rodziną g. Liczba spotkań edukacyjnych w placówkach oświatowych dla rodziców
---	------	---------------------	--

			<p>związana z szeroko rozumianą profilaktyką uzależnień</p> <p>h. Liczba specjalistów udzielających wsparcia rodzinom z uwzględnieniem pedagogów, psychologów, logopedów i innych specjalności</p> <p>i. Liczba treningów w zakresie umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.</p>
Okres sprawozdawania			I-XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdania roczne
Pytanie ewaluacyjne:			
Czy oferta zajęć rozwojowo-wychowawczych była adekwatna do potrzeb dzieci i młodzieży?			
Cel szczegółowy 3.2: Zwiększenie oferty zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	SCKIPGZ	NGO GZEAS	<p>a. Liczba rodzajów zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży</p> <p>b. Liczba dzieci do 12 r. ż oraz młodzieży do 18 r. ż biorących udział w zajęciach pozaszkolnych</p>
Okres sprawozdania			I-XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdania roczne
Pytanie ewaluacyjne:			
W jakim zakresie były wspierane rodziny doświadczające przemocy domowej i skutków uzależnień			
Cel szczegółowy 3.3.: Poprawa funkcjonowania rodzin doświadczających przemocy domowej	GOPS	GKRPA NGO GZEAS	<p>a. Liczba rodzin skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>b. Liczba świetlic środowiskowych prowadzących działalności</p>

i skutków uzależnień			profilaktyczną w zakresie uzależnień c. Liczba inicjatyw w środowisku lokalnym na rzecz profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy d. Liczba rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych e. Liczba rodzin
Okres sprawozdawania			I-XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdania roczne
Obszar IV: Pomoc osobom starszym Cel główny: Zapewnienie możliwości pełnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym i zaspokajania potrzeb życiowych			
Przedmiot monitoringu i ewaluacji	Koordynator	Instytucje sprawozdające	wskaźnik realizacji
Pytanie ewaluacyjne: Z jakich form wsparcia korzystają seniorzy na terenie gminy Zabierzów?			
Cel szczegółowy 4.1: Wzmacnianie oferty wsparcia w zakresie organizacji czasu wolnego dla osób starszych	SCKIPGZ	GOPS NGO	a. Liczba osób starszych korzystających z dostępnych form wsparcia; b. Liczba osób powyżej 60 r. ż. Korzystających z oferty dziennych form wsparcia. c. Liczba zajęć o tematyce zdrowego trybu życia d. Liczba seniorów, którzy wzięli udział w szkoleniach, konferencjach, spotkaniach dotyczących wzmacniania aktywności osób w wieku

			<p>powyżej 60 r. ż.</p> <p>e. Liczba inicjatyw międzypokoleniowych</p> <p>f. Liczba szkoleń personelu dotyczących pracy z seniorami</p> <p>g. Liczba posiedzeń Gminnej Rady Seniorów</p> <p>h. Liczba Klubów Seniora/Ośrodków Wsparcia</p> <p>i. Przeciętna liczba członków Klubów Seniora/Ośrodków Wsparcia</p> <p>j. Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność na rzecz seniorów zamieszkałych na terenie gminy Zabierzów</p>
Okres sprawozdawania			I-XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdania roczne
Pytanie ewaluacyjne:			
W jakim zakresie realizowane są usługi wspierające funkcjonowanie osób starszych ?			
Cel szczegółowy 4.2: Dostęp do usług seniorów wspierających funkcjonowanie osób starszych w środowisku	GOPS	SCKIPGZ NGO	<p>a. Liczba inicjatyw samopomocowych na rzecz osób starszych</p> <p>b. Liczba osób powyżej 60 r. ż. objętych pomocą w formie usług opiekuńczych /specjalistycznych usług opiekuńczych</p> <p>c. Liczba seniorów skierowanych do instytucji opieki stacjonarnej</p>
Okres sprawozdawania			I-XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdania roczne
Pytanie ewaluacyjne:			
W jakim zakresie seniorzy korzystają ze wsparcia instytucji pomocowych?			
Cel szczegółowy 4.3:		SCKIPGZ	a. Liczba osób starszych objętych wsparciem finansowym;

Przeciwdziałanie wykluczeniu generacyjnemu i cyfrowemu seniorów	GOPS	NGO	<ul style="list-style-type: none"> b. Liczba osób starszych objętych wsparciem rzeczowym c. Liczba wolontariuszy pracujących z osobami starszymi; d. Liczba miejsc, w których osoby starsze mogą korzystać z dostępu do nowoczesnych technologii
Okres sprawozdawania			I-XII każdego roku kalendarzowego obowiązywania dokumentu
Narzędzia monitoringu			Dane statystyczne, sprawozdania roczne

13. Spodziewane efekty realizacji strategii – prognoza zmian w zakresie objętym strategią

W wyniku realizacji działań zaplanowanych w strategii spodziewane są następujące zmiany:

W obszarze I – Bezrobocie

- osoby bezrobotne, podniosą swoje kwalifikacje zawodowe poprzez korzystanie ze szkoleń, kursów i doradztwa zawodowego
- osoby bezrobotne nabeżdą umiejętności niezbędne na rynku pracy, dzięki udziałowi w aktywizujących formach wsparcia przygotowujących do zatrudnienia
- uczniowie szkół podstawowych dokonają świadomego wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej zgodnie ze swoimi predyspozycjami
- szkoły ponadpodstawowe z terenu powiatu krakowskiego i miasta Krakowa będą współpracować z placówkami z terenu gminy Zabierzów
- podmioty rynku pracy, tj.: pracodawcy, instytucje rynku pracy oraz instytucje pomocy społecznej podejmować będą partnerską współpracę na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

W obszarze II – Niepełnosprawność i długotrwała choroba

- podniesie się jakość życia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych
- zwiększy się podaż usług opiekuńczych w tym specjalistycznych
- rodziny podniosą swoje kompetencje opiekuńcze dzięki integracji środowiska i samopomocy
- osoby niepełnosprawne i ich rodziny będą miały zapewniony dostęp do informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach.

W obszarze III – Dysfunkcje życia rodzinnego

- rodziny otrzymają fachowe wsparcie w ramach specjalistycznych usług społecznych – np. asystenta rodziny, interwencji w sprawach przemocy, treningów umiejętności wychowawczych i zajęć edukacyjnych, dzięki czemu wzrosną kompetencje rodzin niewydolnych w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo – wychowawczych
- nastąpi większa integracja rodziców dzięki inicjatywom samopomocowym
- zwiększy się oferta zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży realizowana w ramach partnerskiej współpracy instytucji działających na terenie gminy
- rodziny dotknięte przemocą i problemem uzależnień otrzymają fachowe wsparcie

pozwalające osiągać samodzielność i niezależność życiową

- zwiększy się dostępność poradnictwa i usług specjalistycznych dla rodzin
- nastąpi poprawa warunków życia materialnego rodzin najuboższych.

W obszarze IV – Pomoc osobom starszym

- Wzbogacona zostanie oferta wsparcia w zakresie organizacji czasu wolnego dla osób starszych
- poprawi się jakość życia społecznego osób starszych w szczególności zamieszkujących na terenach wiejskich;
- Seniorzy aktywni społecznie zrealizują zadania wyznaczone w Polityce Senioralnej
- zwiększy się poziom integracji społecznej w środowisku osób powyżej 60 r. ż.
- seniorzy poprawią swoje umiejętności korzystania z urządzeń opartych na technologiach cyfrowych.